

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ
ЗНОСУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА
ПІДПРИЄМСТВІ

ЗЕНИЧ КРИСТИНА ІВАНІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 2 / 20 вересня 2024 року

Науковий керівник: **к.е.н., доц. Ганусич В. О.**

(науковий ступінь, вчене звання, посада)

Завідувач кафедри _____: **Бачо Роберт Йосипович**

доктор економічних наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 2025 року

Протокол № _____ / 2025

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ
ЗНОСУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА
ПІДПРИЄМСТВІ

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконавець: студентка IV-го курсу

ЗЕНИЧ КРІСТІНА ІВАНІВНА

освітня програма «Облік і оподаткування»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **к.е.н., доц. Ганусич В. О.**

(науковий ступінь, вчене звання, посада)

Рецензент:

(науковий ступінь, вчене звання, посада)

Берегове
2025

**Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Számvitel és Auditálás Tanszék

**BEFEKTETETT ESZKÖZÖK ÉRTÉKCSÖKKENÉSÉNEK
ELSZÁMOLÁSA, ELEMZÉSE, AUDITÁLÁSA A
VÁLLALKOZÁSNÁL**
Szakdolgozat

Készítette: ZENICS KRISZTINA

IV. évfolyamos

Számvitel és adóügy szakos hallgató

Témavezető: dr. Hanuszics Veronika

(tudományos fokozat, cím, tisztség)

Recenzens:

(tudományos fokozat, cím, tisztség)

ЗМІСТ

ВСТУП УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	6
ВСТУП УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ЗНОСУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ.....	12
1.1.Зміст поняття зносу та амортизації необоротних активів	12
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку зносу необоротних активів	16
РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АУДИТ ЗНОСУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	19
2.1. Характеристика господарської діяльності	19
2.2. Методика обліку та документальне відображення нарахування зносу необоротних активів	25
2.3. Методика аудиту зносу необоротних активів	30
2.4. Шляхи вдосконалення методики обліку та аудиту зносу необоротних активів.....	36
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТЕХНІЧНОГО СТАНУ, ЗНОШЕНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ.....	48
3.1. Аналіз наявності та ефективності використання необоротних активів підприємства.....	48
3.2. Аналіз стану та руху необоротних активів підприємства.....	50
3.3. Підвищення ефективності використання необоротних активів через оптимізацію їх екстенсивного навантаження та інтенсивності використання...	59
ВИСНОВКИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	65
ВИСНОВКИ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ	
АНОТАЦІЯ	
АННОТАЦІЯ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	
АННОТАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	

TARTALOM

BEVEZETÉS UKRÁN NYELVEN	6
BEVEZETÉS MAGYAR NYELVEN.....	9
1. Fejezet. A BEFEKTETETT ESZKÖZÖK ERTEKCSÖKKENESÉNEK SZÁMVITELÉNEK, ELEMZÉSÉNEK ÉS AUDITÁLÁSÁNAK ELMÉLETI ALAPJAI.....	12
1.1. A befektetett eszközök értékcsökkenésének és amortizációjának fogalma	12
1.2. A befektetett eszközök értékcsökkenésének számviteli szabályozása	16
2. Fejezet. A VALLALAT BEFEKTETETT ESZKÖZEINEK ÉRTÉKCSÖKKENÉSÉNEK SZÁMVITELE ÉS AUDITÁLÁSA.....	19
2.1. A [] gazdasági tevékenységének jellemzése.....	19
2.2. A befektetett eszközök értékcsökkenésének elszámolási módszere és dokumentálása	25
2.3. A befektetett eszközök értékcsökkenésének auditálási módszere.	30
2.4. A befektetett eszközök értékcsökkenése számvitelének és auditálásának módszertani fejlesztési lehetőségei	36
3. Fejezet. A BEFEKTETETT ESZKÖZÖK MŰSZAKI ÁLLAPOTÁNAK, ELHASZNÁLÓDOTTSÁGÁNAK ÉS HASZNOSÍTÁSI HATÉKONYSÁGÁNAK ELEMZÉSE.....	48
3.1. A vállalat befektetett eszközeinek meglétének és hasznosítási hatékonyságának elemzése	48
3.2. A vállalat befektetett eszközeinek állapotának és mozgásának elemzése	50
3.3. A befektetett eszközök hasznosítási hatékonyságának növelése az extenzív terhelés és a használat intenzitásának optimalizálásával	59
KÖVETKEZTETÉSEK UKRÁN NYELVEN	65
KÖVETKEZTETÉSEK MAGYAR NYELVEN	67
FELHASZNÁLT FORRÁSOK	69
MELLÉKLETEK	
ANNOTÁCIÓ UKRÁN NYELVEN	
ANNOTÁCIÓ MAGYAR NYELVEN	
ANNOTÁCIÓ ANGOL NYELVEN	

ВСТУП

У нинішніх умовах функціонування національної економіки ефективне управління необоротними активами є важливим чинником гарантування стабільного розвитку суб'єктів господарювання. Необоротні активи, зокрема основні засоби, складають значну частку виробничого потенціалу підприємства, впливають на рівень продуктивності праці, конкурентоспроможність продукції та фінансові результати діяльності. Водночас із процесом їх експлуатації неминуче пов'язаний знос — фізичне, моральне та економічне старіння, що потребує своєчасного відображення у бухгалтерському обліку.

Актуальність теми зумовлена необхідністю вдосконалення обліку, аналізу та аудиту зносу необоротних активів, оскільки правильність і своєчасність нарахування амортизації безпосередньо впливають на фінансову звітність, податкове навантаження та інвестиційну привабливість підприємства. Крім того, обґрунтована оцінка технічного стану основних засобів є передумовою для ухвалення ефективних управлінських рішень щодо їх оновлення, модернізації чи вибуття.

Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту зносу необоротних активів на прикладі підприємства а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності використання основних засобів.

Для досягнення поставленої мети у роботі вирішено такі завдання:

- проаналізувати нормативно-правове забезпечення обліку й амортизації;
- описати способи нарахування амортизації та обґрунтувати вибір найдоцільнішого для підприємства;
- дослідити стан бухгалтерського обліку та аудиту зносу на конкретному підприємстві;

- оцінити технічний стан, зношеність та ефективність використання основних засобів;

Об'єктом дослідження є система бухгалтерського обліку, аналізу й аудиту необоротних активів

Предметом дослідження виступає організація та методика обліку зносу основних засобів, способи його розрахунку, а також вплив рівня зносу на ефективність діяльності підприємства.

Методи дослідження: аналіз нормативної бази, узагальнення теоретичних джерел, економічний аналіз, порівняльна характеристика, графічне представлення даних, логічні та дедуктивні методи.

Практична цінність роботи полягає в тому, що запропоновані рекомендації можуть бути використані підприємствами для оптимізації процесу амортизації, підвищення точності фінансової звітності, поліпшення контролю за станом активів, а також для формування стратегії оновлення основних засобів.

Робота складається з трьох змістовних розділів. У першому розділі розглянуто теоретичні засади зносу необоротних активів, а також його обліку, аналізу та аудиту в системі бухгалтерського обліку. Другий розділ присвячений дослідженню практики нарахування амортизації та організації облікового й аудиторського процесу на прикладі діяльності

У третьому розділі проведено аналіз технічного стану, рівня зношеності та ефективності використання необоротних активів на підприємстві. Робота завершується загальними висновками та рекомендаціями щодо підвищення ефективності управління основними засобами.

При написанні роботи:

- розкрито економічну суть та методологічні підходи до амортизації основних засобів;
- проаналізовано нормативно-правову базу з питань обліку та зносу необоротних активів;

- вивчено діючу облікову політику підприємства щодо амортизації;
- охарактеризовано стан технічної бази
- визначено шляхи удосконалення методики обліку й аудиту зносу активів;
- оцінено вплив зносу на фінансову звітність та рентабельність діяльності підприємства.

Обсяг роботи становить 76 сторінок, вона містить 13 таблиць, 5 рисунків, 6 формул, 8 діаграм і 31 джерело у списку використаних джерел.

Під час дослідження використано комплекс методів, серед яких: аналіз і синтез, порівняння, моделювання, логічне узагальнення, графічне представлення інформації, а також нормативно-правовий аналіз і вивчення спеціалізованої літератури та електронних ресурсів.

BEVEZETÉS

A nemzeti gazdaság jelenlegi működési körülményei között a nem forgóeszközök hatékony kezelése fontos tényező a gazdálkodó szervezetek stabil fejlődésének biztosításában. A nem forgóeszközök, különösen a tárgyi eszközök, a vállalkozás termelési potenciáljának jelentős részét képezik, hatással vannak a munka termelékenység szintjére, a termék versenyképességére és a tevékenység pénzügyi eredményeire. Ugyanakkor ezek üzemeltetési folyamata elválaszthatatlan az értékcsökkenéstől – fizikai, erkölcsi és gazdasági elhasználódástól –, amely a számvitelben történő időben történő rögzítést igényli.

A téma időszerűségét az indokolja, hogy szükség van a nem forgóeszközök értékcsökkenésének számvitelét, elemzését és ellenőrzését célzó eljárások tökéletesítésére, mivel az értékcsökkenés helyes és időben történő elszámolása közvetlen hatással van a pénzügyi kimutatásokra, az adóterhelésre és a vállalkozás befektetési vonzerejére. Ezenkívül a tárgyi eszközök műszaki állapotának megalapozott értékelése előfeltétele a hatékony vezetői döntések meghozatalának azok megújítására, korszerűsítésére vagy selejtezésére vonatkozóan.

A jelen képesítési munka célja a nem forgóeszközök értékcsökkenésének számviteli nyilvántartására, elemzésére és ellenőrzésére vonatkozó elméleti és gyakorlati szempontok vizsgálata a példáján keresztül, valamint ajánlások kidolgozása a tárgyi eszközök hatékonyabb felhasználására.

A kitűzött cél elérése érdekében a dolgozatban a következő feladatokat oldottuk meg:

- elemezni a számvitel és értékcsökkenés jogszabályi kereteit;
- ismertetni az értékcsökkenés elszámolásának módszereit, és megalapozni a vállalkozás számára legmegfelelőbb módszer kiválasztását;
- megvizsgálni az értékcsökkenés számviteli és ellenőrzési helyzetét egy konkrét vállalkozás példáján keresztül;
- értékelni a tárgyi eszközök műszaki állapotát, elhasználódottságát és

hatékony felhasználását.

A kutatás tárgya a [] nem forgóeszközeinek számviteli, elemzési és ellenőrzési rendszere.

A kutatás tárgya a tárgyi eszközök értékcsökkenésének elszámolására vonatkozó szervezési és módszertani kérdések, az elszámolás módszerei, valamint az elhasználódás szintjének a vállalkozás eredményességére gyakorolt hatása.

A kutatás módszerei: a jogszabályi háttér elemzése, elméleti források összegzése, gazdasági elemzés, összehasonlító jellemzés, adatok grafikus megjelenítése, logikai és deduktív módszerek.

A munka gyakorlati értéke abban rejlik, hogy az ajánlások felhasználhatók a vállalkozások által az értékcsökkenés elszámolási folyamatának optimalizálására, a pénzügyi kimutatások pontosságának növelésére, az eszközök állapotának ellenőrzésének javítására, valamint a tárgyi eszközök megújítási stratégiájának kialakítására.

A dolgozat három tartalmi fejezetből áll. Az első fejezetben bemutatásra kerülnek a nem forgóeszközök értékcsökkenésének, valamint annak számvitelének, elemzésének és ellenőrzésének elméleti alapjai a számviteli rendszerben. A második fejezet a [] példáján keresztül az értékcsökkenés elszámolásának és a számviteli, valamint ellenőrzési folyamat megszervezésének gyakorlati vonatkozásait vizsgálja. A harmadik fejezetben elemzésre kerül a nem forgóeszközök műszaki állapota, elhasználódottsága és hatékonysága a vállalkozásban.

A dolgozat általános következtetésekkel és ajánlásokkal zárul a tárgyi eszközök hatékony kezelésének javítására vonatkozóan.

A dolgozat elkészítése során:

- feltártuk a tárgyi eszközök értékcsökkenésének gazdasági lényegét és módszertani megközelítéseit;
- elemeztük a nem forgóeszközök elszámolására és értékcsökkenésére vonatkozó jogszabályi hátteret;
- megvizsgáltuk a vállalkozás jelenlegi számviteli politikáját az

értékcsökkenés tekintetében;

- jellemeztük a műszaki bázisának állapotát;
- meghatároztuk az értékcsökkenés elszámolásának és ellenőrzésének módszertani fejlesztési lehetőségeit;
- értékeltük az értékcsökkenés hatását a pénzügyi kimutatásokra és a vállalkozás jövedelmezőségére.

A dolgozat terjedelme 76 oldal, 13 táblázatot, 5 ábrát, 6 képletet, 8 diagramot és 31 forrást tartalmaz a felhasznált irodalom jegyzékében.

A kutatás során az alábbi módszereket alkalmaztuk: elemzés és szintézis, összehasonlítás, modellezés, logikai általánosítás, grafikus információmegjelenítés, valamint jogszabályi elemzés és szakspecializált irodalom, illetve elektronikus források tanulmányozása.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ЗНОСУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

1.1. Зміст поняття зносу та амортизації необоротних активів

Знос і амортизація є важливими економічними категоріями, які відіграють ключову роль у бухгалтерському обліку та фінансовому управлінні компаній. Вони пов'язані з поступовим старінням, втратою вартості та перенесенням вартості продуктів у послуг. [1].

Знос – це поступове зменшення вартості основного засобу в процесі використання або під впливом зовнішніх факторів.

Розрізняють три основні види зносу:

- Фізичний знос - спричинений експлуатацією активу, зносом матеріальних компонентів.
- Моральний знос - стосується втрати вартості активу через появу новіших та ефективніших технологій.
- Економічний знос - спричинений зовнішніми факторами, такими як зміна попиту або економічні кризи.

Фізичний знос-це процес поступового погіршення технічних характеристик матеріальних основних засобів в наслідок використання, впливу природних факторів та старіння матеріалів.

Основні причини фізичного зносу:

- Інтенсивне експлуатація активу,
- вплив погодних умов (волога, температура, корозія),
- неналежний догляд та обслуговування обладнання,
- природне старіння матеріалів та конструкцій.

Факторами, що впливають на фізичний знос, є:

1) вплив структури основних виробничих фондів (активна чи пасивна частина) на перебіг технологічних процесів;

2) якість використовуваних активів та їх відповідність міжнародним стандартам;

3) інтенсивність використання основних виробничих фондів (режим роботи, ступінь використання обладнання);

4) специфіка технологічних процесів відповідно до сфери діяльності підприємства та специфіка технічного процесу за видами;

5) якість обслуговування основних виробничих фондів (капітальні та поточні ремонти).

Формула для розрахунку фізичного зносу:

- Абсолютний фізичний знос:

$$Z_a = P_p - P_z \quad (1.1)$$

де, Z_a – абсолютний фізичний знос,

P_p – початкова вартість активу,

P_z – залишкова вартість активу.

- Відносний фізичний знос (у відсотках):

$$Z_v = P_p / Z_a \times 100\% \quad (1.2)$$

- Фізичний знос за строком служби:

$$Z_t = T_f / T_n \times 100\% \quad (1.3)$$

де, T_f – фактичний строк експлуатації активу,

T_n – нормативний строк експлуатації.

Моральний знос-це втрата вартості основних засобів в наслідок появи нової, більш ефективної технології або зміни вимог ринку.

Основні причини морального зносу:

- Впровадження нової технології, яка робить старе обладнання застарілим,
- зміна ринкових умов або вимог до продукції,
- поява більш ефективної аналогічної продукції з кращими експлуатаційними характеристиками,

- зміна стандартів або нормативів, які роблять старі активи непридатними для використання.

Формула для оцінки морального зносу:

$$З_м = \frac{В_п - В_н}{В_п} \times 100\% \quad (1.4)$$

де, $З_м$ – моральний знос у відсотках,

$В_п$ – початкова вартість активу,

$В_н$ – нова вартість аналогічного активу.

Економічний знос – це втрата вартості основних засобів через зміни зовнішніх економічних умов, таких як кризи, інфляція та зміни попиту.

Основними причинами економічного зносу є:

- зміна вартості сировини, матеріалів та енергії;
- коливання валютних курсів та економічні кризи;
- зміни в законодавстві, які можуть вплинути на використання активів;
- втрата ринкової актуальності продукції, що виробляється підприємством.

Оцінка економічного зносу ґрунтується на аналізі ринкових умов та впливу зовнішніх факторів на вартість активів.

Амортизація — це систематичний розподіл вартості активу протягом терміну його корисного використання. Її метою є відображення вартості використання активу у фінансовій звітності суб'єкта господарювання.

З точки зору бухгалтерського обліку, амортизація основних засобів є систематичним розподілом вартості основних засобів, що амортизується, протягом терміну їх корисного використання. (термін експлуатації).

Відповідно до п. 7 НП(С)БО вартістю об'єкта основних засобів, яка амортизується, є собівартість об'єкта основних засобів (без вартості землі та незавершеного виробництва). Амортизована вартість основних засобів – це первісна або переоцінена вартість активу за вирахуванням його ліквідаційної вартості.

Ліквідаційна вартість – це вартість, за якою об’єкт основних засобів може бути проданий наприкінці терміну його корисного використання.

Ліквідаційна вартість визначається підприємством на власний розсуд. Основою для визначення є оцінка вартості реалізації основних засобів з урахуванням їх стану наприкінці строку корисного використання. При цьому враховується знос, який визначається станом пристрою, інтенсивністю використання та технічними характеристиками пристрою.

Строк корисного використання — це період, протягом якого суб’єкт господарювання, як очікується, використовуватиме об’єкт основних засобів, або кількість товарів (конструкцій, послуг), які, як очікується, буде вироблено (завершено) суб’єктом господарювання, використовуючи його.

Слід зазначити, що підприємство самостійно визначає строк корисного використання під час визнання придбаних (створених) основних засобів, тобто під час оприбуткування їх на балансі. У цьому випадку строк корисного використання основних засобів повинен відповідати принципу безперервності. Цей принцип передбачає, що суб’єкт господарювання постійно розвивається і завжди досягатиме своїх бізнес-цілей, незалежно від обставин (тобто не припинить існування в осяжному майбутньому).

Такий підхід запобігає тому, щоб терміни корисного використання основних засобів були коротшими за їхні потенційні терміни корисного використання.

При визначенні строку корисного використання слід враховувати наступне:

- очікуване використання активу фермером з урахуванням потужності та продуктивності;
- очікуваний фізичний і моральний знос;
- законодавчі або інші обмеження строку корисного використання активу;
- та інші фактори.

Таким чином, строк корисного використання відображає намір керівництва підприємства щодо використання конкретного об’єкта основних

засобів з урахуванням накопиченого досвіду та оцінки ринкових умов.

Суб'єкт господарювання має право коригувати строк корисного використання об'єкта основних засобів, оскільки він базується на попередніх оцінках. Такі коригування здійснюються, коли економічні вигоди, які очікуються від використання активу, змінюються. Якщо в результаті аналізу очікуваний строк корисного використання об'єкта основних засобів суттєво відрізняється від попередніх оцінок (наприклад, через модернізацію обладнання, зміни попиту на продукцію, що використовується у виробництві, тощо), амортизаційні відрахування необхідно відрегулювати.

У таких випадках нарахування амортизації згідно з новою нормою амортизації для зміненого строку корисного використання має починатися в місяці, наступному за місяцем. Компанії також повинні регулярно переглядати метод амортизації, що використовується для основних засобів [2].

Метод амортизації необхідно змінити, якщо очікуване використання економічних вигод, втілених в активі, істотно зміниться. Облік амортизації за новим методом також починається з місяця, наступного за місяцем прийняття рішення про зміну методу амортизації. Амортизація нараховується щомісяця і призупиняється лише протягом періоду реконструкції, модернізації, завершення, відновлення або збереження матеріального активу.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку зносу необоротних активів

Облік активів є важливою бухгалтерською операцією для будь-якої організації. Однією з найважливіших бухгалтерських операцій з обліку активів є нарахування амортизації. В Україні нарахування амортизації регулюється низкою законів та нормативних актів, які визначають порядок розрахунку, документального оформлення та відображення амортизації у фінансовій звітності.

Облік амортизації матеріальних активів в Україні регулюється такими

підзаконними актами:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»:- Цей закон встановлює загальні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Він визначає поняття основних засобів та амортизації, яка систематично відображає вартість активу протягом строку його корисного використання;

2. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО):

- НП(С)БО 7 «Основні засоби» - встановлює порядок визнання, оцінки та амортизації основних засобів;

- НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» - встановлює правила нарахування амортизації нематеріальних активів .

- НП(С)БО 121 «Основні засоби» (для державного сектору) - використовується бюджетними установами з метою обліку основних засобів

3. Податковий кодекс України містить положення податкового обліку щодо амортизації матеріальних та нематеріальних активів. Податковий кодекс визначає класифікацію основних засобів, норми та методи амортизації.

4. Інструкція з обліку основних засобів бюджетних установ, затверджена Наказом Міністерства фінансів України № 64 від 17 липня 2000 року, є важливим документом для бюджетних установ.

Цей стандарт встановлює правила визнання, класифікації та амортизації основних засобів.

Амортизація основних засобів - це поступове зменшення вартості основних засобів внаслідок фізичного або морального зносу. Для цілей бухгалтерського обліку знос відображається як накопичена амортизація, і вартість придбання активів зменшується до їхньої ліквідаційної вартості.

Незважаючи на чітку нормативну регулювання, існують певні проблеми в обліку амортизації основних засобів:

1. процес розрахунку не повністю автоматизований у багатьох фінансових установах;

2. складність визначення строку корисного використання окремих видів

основних засобів;

3. необхідність регулярного оновлення нормативної бази відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Перспективи покращення включають:

- впровадження сучасного програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку;
- навчання бухгалтерського персоналу щодо змін у законодавстві;
- гармонізація українських стандартів з міжнародними;

Нормативно-правова база обліку амортизації основних засобів в Україні передбачає чіткі процедури ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Основні положення закріплені в законодавстві, стандартах бухгалтерського обліку та спеціальних інструкціях для державного сектору. Однак нормативна база потребує постійного вдосконалення та адаптації до поточного бізнес-середовища з метою підвищення ефективності системи. Облік амортизації є важливим інструментом управління ресурсами організації, що дозволяє оцінити фактичний стан її майна та спланувати його оновлення або заміну.

РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АУДИТ ЗНОСУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Характеристика господарської діяльності

ТОВ

– підприємство, що спеціалізується на оптовій торгівлі іншими товарами господарського призначення. Зареєстроване 25.11.2094 року. Директор підприємства – [20].

Відповідно до Статуту, створене з метою отримання прибутку шляхом здійснення виробництва, торгівельної та посередницької діяльності, виконання робіт та надання послуг .

Загальна характеристика наведена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальна характеристика

Структура інформаційних даних про підприємства зі статуту та власних досліджень	
1	2
Повне найменування:	
Ідентифікаційний код:	
Юридична адреса:	Україна, [20]
Фактична адреса:	
Форма власності:	Товариство з обмеженою відповідальністю
Державна реєстрація:	дата державної реєстрації 25.11.1994 р.
Основні види діяльності:	14.19 Виробництво іншого одягу й аксесуарів; 46.49 Оптова торгівля іншими товарами господарського призначення; 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; 96.01 Прання та хімічне чищення текстильних і хутряних виробів.

Джерело: Зроблено на основі джерела [20]

У своїй діяльності Товариство дотримується вимог чинного законодавства України, включаючи Конституцію України, Податковий кодекс, закони України, а також підзаконні нормативно-правові документи, зокрема постанови Кабінету Міністрів, накази й інструкції центральних органів виконавчої влади, міністерств та інших уповноважених відомств [12; 18-20; 22;

23]. Крім того, керівництво підприємства здійснюється відповідно до положень, визначених Статутом.

Система управління [] представлена лінійно-функціональною організаційною структурою, що проілюстровано на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Організаційна структура управління []

Джерело: Складено автором на основі джерела [20]

Уся система управління підприємством зосереджена в руках директора, який несе повну відповідальність за результати діяльності організації. До його функціональних обов'язків належать питання формування кадрової політики, розвиток соціальної інфраструктури, а також організація роботи з персоналом.

Організацію та ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарських операцій здійснює головний бухгалтер. Він також контролює ефективне використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, дотримання режиму збереження майна підприємства, правильність оформлення облікової документації, розрахунків із заробітної плати, калькулювання собівартості продукції, а також нарахування та перерахування податків і зборів до бюджетів різних рівнів.

Функціонування кадрової служби зосереджено на питаннях добору та прийому персоналу.

Окрім зазначених керівників підрозділів, директору безпосередньо підпорядковуються: фінансовий відділ, юридична служба, штаб цивільного захисту і надзвичайних ситуацій, а також канцелярія. Така кількість підлеглих структур свідчить про перевищення допустимих управлінських меж, що знижує загальну ефективність управління. З метою оптимізації управлінської вертикалі доцільно провести реструктуризацію підпорядкованості.

Відділ капітального будівництва відповідає за проведення будівельних і ремонтних робіт, а також за монтаж нового обладнання. Його функції корелюють з функціональною відповідальністю головного інженера.

Сфера відповідальності відділу впровадження інноваційної техніки та технологій охоплює удосконалення виробничих процесів, модернізацію технологічних операцій, розробку та впровадження нового обладнання. Подібна функціональність також відповідає компетенції головного інженера.

У функціональній площині головного інженера перебуває і відділ головного механіка, який забезпечує експлуатаційну готовність технічного обладнання, а також організовує ремонтні роботи. Під його відповідальність входить і ремонтно-механічна дільниця.

Відділ головного енергетика здійснює технічне забезпечення підприємства енергоресурсами, відповідає за надійне функціонування електричних мереж та газового господарства.

Відділ збуту забезпечує організацію реалізації будівельних і виробничих послуг підприємства, своєчасну доставку продукції клієнтам, укладання договорів, а також планування і прогнозування обсягів поставок у відповідності до стратегічних і оперативних планів підприємства.

Основною функцією відділу постачання є забезпечення виробничого процесу сировиною та матеріалами. Водночас існуюча практика роботи цього підрозділу свідчить про недостатнє використання можливостей формування довгострокових договірних відносин із постачальниками та оптимізації

закупівельної діяльності.

Господарський відділ виконує обслуговування адміністративного апарату, організовує роботи з благоустрою, озеленення та прибирання території підприємства.

Контрольно-пропускний підрозділ забезпечує дотримання режиму доступу на територію підприємства, контроль за рухом матеріальних цінностей і охорону об'єктів. Його функції є окремими і не повинні дублювати завдання заступника директора з комерційних питань.

Питаннями організації виробничого процесу займається заступник директора з виробництва, який контролює відповідність виготовленої продукції прийнятим стандартам і технологічним вимогам.

До функціоналу планово-виробничого відділу (ПВВ) входить стратегічне і оперативне планування із врахуванням виробничих потужностей та ресурсів, контроль виконання завдань відповідно до затверджених планів, забезпечення стабільної роботи підприємства, а також участь у стратегічному плануванні в умовах динамічного ринкового середовища.

Відділ технічного контролю (ВТК) відповідає за перевірку якості продукції, що надається або виготовляється, відповідно до чинних нормативів, технічних умов, внутрішніх стандартів і технологічних регламентів.

Подальший аналіз діяльності підприємства базуватиметься на розгляді динаміки основних економічних показників (див. табл. 2.2).

Аналіз динаміки ключових економічних показників підприємства свідчить про суттєві зміни у фінансово-господарській діяльності за аналізований період.

Передусім варто відзначити значне зростання чистого доходу від реалізації продукції. Якщо у 2023 році приріст становив помірні 13,4%, то у 2024 році відбулося різке збільшення на 980,9%. Такий стрибок, ймовірно, зумовлений розширенням ринків збуту, запуском нових напрямів діяльності або ефективною маркетинговою стратегією. Проте таке стрімке зростання потребує ретельного моніторингу, щоб уникнути втрати керованості бізнес-

процесами.

Таблиця 2.2

Динаміка основних показників діяльності

№	Показник	2022	2023	2024	Абсол. відхил., +/-		Темп приросту, %	
					2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	91109,9	103281,9	1116365,2	1013083,3	12172,0	980,9	13,4
2	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	90692,8	98076,7	115803,5	17726,8	7383,9	18,1	8,1
3	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	605,7	2144,1	2236,5	92,4	1538,4	4,3	254,0
4	Вартість основних засобів, тис. грн.	16213,9	14845,4	15294,6	449,2	-1368,5	3,0	-8,4
5	Запаси, тис. грн.	4428,2	3060,5	2383,4	-677,1	-1367,7	-22,1	-30,9
6	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	832,4	682,2	2184,3	1502,1	-150,2	220,2	-18,0
7	Нерозподілений прибуток, тис. грн.	9886,7	12030,8	14267,3	2236,5	2644,1	18,6	28,2
8	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	7271,3	5046,3	3506,5	-1539,8	-2225,0	-30,5	-30,6

Джерело: розраховано автором на основі джерела [20]

Собівартість реалізованої продукції також зростала протягом двох років: на 8,1% у 2023 році та на 18,1% у 2024-му. Це свідчить про пропорційне розширення виробничої діяльності, хоча вказує і на певне зростання витрат. Необхідно оцінити, наскільки збільшення витрат впливає на рівень рентабельності.

Чистий прибуток демонструє позитивну динаміку: у 2023 році він зріс у понад три рази (+254%), що може бути результатом ефективного управління витратами або зростання обсягів продажу. У 2024 році темпи приросту дещо знизилися (4,3%), що може свідчити про стабілізацію прибутковості або вплив

зростаючих витрат на кінцевий результат.

Вартість основних засобів у 2023 році зменшилася на 8,4%, однак у 2024-му зросла на 3%, що свідчить про незначне оновлення або модернізацію матеріально-технічної бази підприємства. Це може вказувати на перехід до більш енергоефективного або продуктивного обладнання.

Натомість запаси демонструють стабільну тенденцію до зменшення: на 30,9% у 2023 році та ще на 22,1% у 2024-му. Така динаміка може бути результатом оптимізації логістичних процесів, переходу до роботи за системою just-in-time або свідчити про певні труднощі з постачанням.

Особливу увагу слід звернути на дебіторську заборгованість, яка у 2024 році зросла майже втричі (+220%). Такий стрибок може свідчити про розширення кредитної політики щодо покупців або про недостатній контроль за платежами. Ця ситуація потребує термінового реагування, оскільки накопичення дебіторської заборгованості створює ризики для ліквідності.

Нерозподілений прибуток стабільно зростає протягом усього періоду, що свідчить про зміцнення фінансової бази підприємства та формування ресурсів для майбутніх інвестицій.

Щодо кредиторської заборгованості, то вона зменшилася протягом двох років поспіль, що позитивно характеризує платіжну дисципліну підприємства. Поступове скорочення цього показника дозволяє знизити фінансове навантаження та підвищити ділову репутацію компанії.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що демонструє динамічний розвиток, проте поряд із позитивними змінами виникають і певні ризики, пов'язані зі зростанням дебіторської заборгованості та витрат. Для забезпечення стійкого фінансового зростання доцільно посилити внутрішній контроль, особливо в частині управління оборотним капіталом і оптимізації витрат.

2.2. Методика обліку та документальне відображення нарахування зносу необоротних активів

Бухгалтерський облік на [] ведеться відповідно до чинного Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Згідно з положеннями Облікової політики підприємства, головному бухгалтеру надано повноваження щодо впровадження розширеної системи субрахунків, а також додаткових регістрів аналітичного обліку з метою підвищення точності та деталізації облікових даних.

Функції організації та ведення облікової діяльності на підприємстві покладено на бухгалтерську службу, яка наразі включає трьох працівників, очолюваних головним бухгалтером. Структура бухгалтерії оптимізована для забезпечення своєчасного та достовірного відображення господарських операцій у фінансовій звітності.

Розглянемо особливості організації документообігу з обліку основних засобів на підприємстві [] (див. рис. 2.2). Усі операції, пов'язані з надходженням, переміщенням, модернізацією та вибуттям основних засобів, оформлюються відповідно до чинних нормативно-правових актів, які регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку необоротних активів. Документування здійснюється із дотриманням вимог первинного обліку та забезпечення належного контролю за станом та рухом об'єктів необоротних активів.

Таким чином, система обліку зносу необоротних активів, що функціонує на [] дозволяє забезпечити ефективний моніторинг вартості та технічного стану активів, а також формує підґрунтя для планування витрат, пов'язаних з ремонтом, модернізацією або заміною майна. Водночас вона є важливим інструментом для фінансового прогнозування та обґрунтованої оцінки рентабельності використання необоротних активів у межах основної діяльності підприємства.

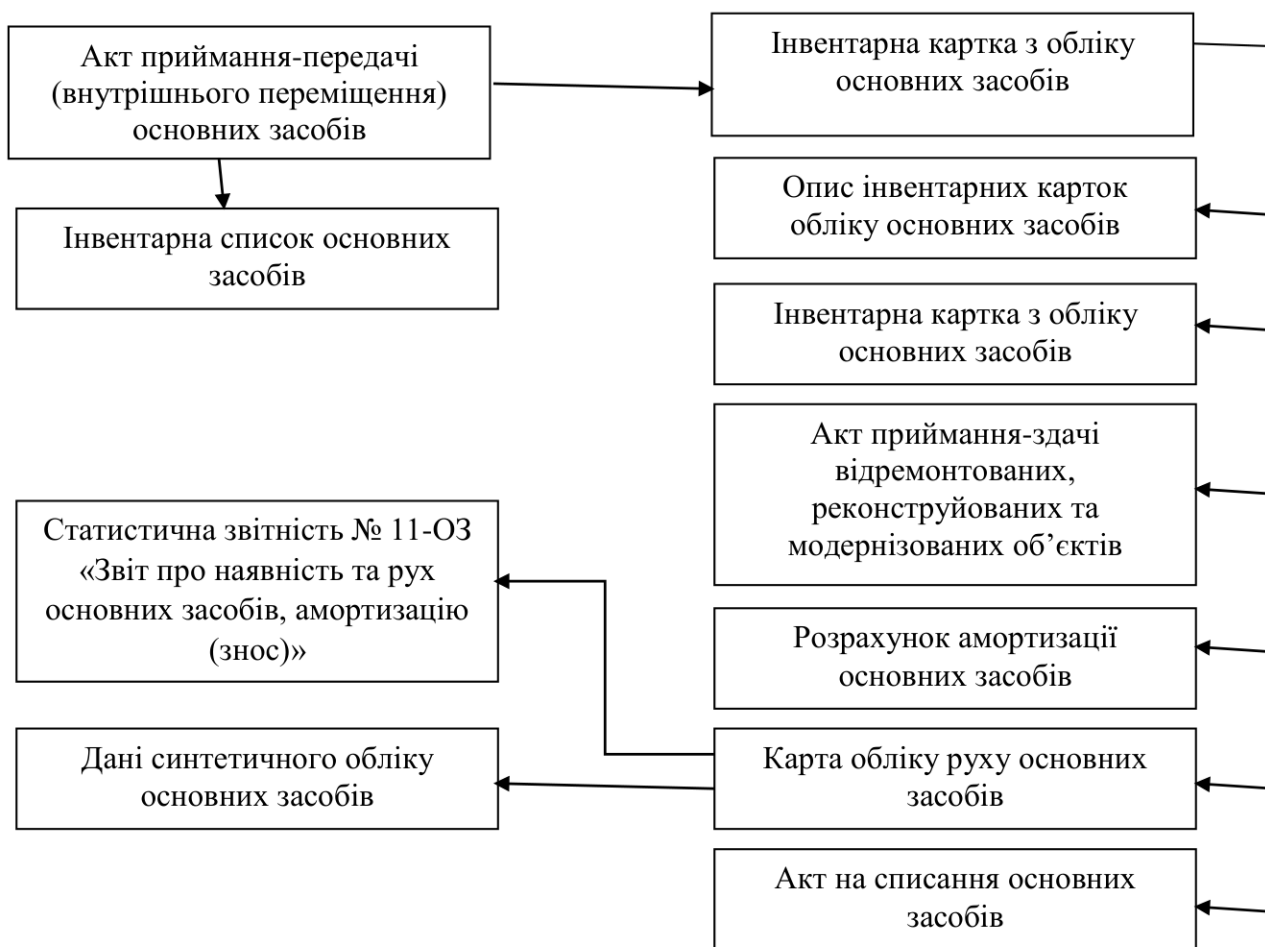

Рис. 2.2. Схема документообігу необоротних активів у

Джерело: Зроблено автором на основі джерела [5]

Бухгалтерська амортизація посідає ключове місце в обліку основних засобів, нематеріальних і біологічних активів, оскільки забезпечує поступове списання їх вартості протягом встановленого терміну корисного використання. Однак варто зазначити, що існують об'єкти, до яких амортизація не застосовується. Серед них – земельні ділянки, дебіторська заборгованість, капітальні інвестиції, відкладені податкові активи, гудвіл, а також деякі біологічні активи та об'єкти інвестиційної нерухомості, якщо їх оцінка здійснюється за справедливою вартістю [15, с. 59].

Відповідно до положень Наказу про облікову політику, на підприємстві для різних категорій необоротних активів застосовуються такі методи амортизації:

- 1) для основних засобів – прямолінійний метод;
- 2) для малоцінних необоротних матеріальних активів – 100% списання їх вартості у місяці введення в експлуатацію;
- 3) для інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів — також прямолінійний метод.

Процес нарахування зносу основних засобів у бухгалтерському обліку здійснюється шляхом збільшення суми накопиченого зносу з одночасним відображенням відповідних витрат за рахунками класу 9. Проте у випадках, коли амортизація включається до собівартості іншого активу або формує його балансову вартість, вона не обліковується як витрати, а відповідно підвищує вартість самого активу, як це передбачено пунктом 30 НП(С)БО 7 «Основні засоби».

Наприклад, амортизаційні нарахування по одному й тому самому типу об'єкта основних засобів – зокрема будівлі – можуть відображатися на різних рахунках обліку залежно від функціонального призначення об'єкта [12]:

- як адміністративні витрати (рахунок 92), якщо будівля використовується як офісна чи адміністративна;
- як витрати на збут (рахунок 93), якщо приміщення функціонує як магазин;
- у складі виробничої собівартості (рахунок 23), якщо йдеться про виробничий корпус;
- як загальновиробничі витрати (рахунок 91), якщо будівля слугує базою для декількох виробничих підрозділів;
- як інші операційні витрати (субрахунок 949), якщо йдеться про об'єкти соціальної інфраструктури, наприклад приміщення для дозвілля працівників, що перебуває на балансі підприємства.

Окрім ОЗ, у [] немає інших видів необоротних активів. Зразки типових бухгалтерських проведення, пов'язаних із нарахуванням зносу основних засобів, подано у табл. 2.3.

На підприємстві [] для нарахування зносу основних

засобів застосовується прямолінійний метод, суть якого полягає у рівномірному списанні вартості об'єкта протягом усього строку його корисного використання. Такий підхід передбачає щорічне або щомісячне нарахування постійної суми зносу, незалежно від обсягів діяльності чи інтенсивності експлуатації об'єкта.

Таблиця 2.3

Типові бухгалтерські проведення, що стосуються зносу основних засобів у

№	Господарська операція	Дт	Кт	Сума, грн
1	Нараховано амортизацію адміністративної будівлі	92	131	1000
2	Нараховано амортизацію будівлі магазину	93	131	1000
3	Нараховано амортизацію верстата	23	131	1000
4	Нараховано амортизацію виробничої будівлі з кількома цехами	91	131	1000
5	Нараховано амортизацію будівлі соціального призначення (спортклубу)	949	131	1000
6	Нараховано амортизацію МНМА (принтера) вартістю 6000 грн, метод – 100% у перший місяць експлуатації	92	132	6000
7	Нараховано амортизацію МНМА (принтера), метод 50/50, вартість 6000 грн	92	132	3000
8	Списано повністю знос верстата після повної амортизації	131	10	250000
9	Списано повністю знос МНМА (принтера) після повного використання	132	10	6000
10	Списано з балансу МНМА (принтера), метод 50/50, після повної амортизації	132	10	6000
11	Виправлення помилки у відображенні амортизації (спосіб «червоне сторно»)	[92]	[131]	1000

Джерело: Зроблено автором на основі джерела [14]

Для прикладу, якщо основний засіб придбано за 5000000 грн з очікуваним строком експлуатації 8 років, то річна сума амортизації складатиме:

$5000000 \text{ грн} / 8 \text{ років} = 625000 \text{ грн на рік,}$

а відповідно, місячна сума:

$625000 \text{ грн} / 12 \text{ місяців} = 52083,33 \text{ грн.}$

Наведений метод вирізняється простотою розрахунків та зручністю у практичному застосуванні, однак має обмеження – він не враховує фактичний

обсяг виробничої чи збутової діяльності підприємства, що може призводити до неузгодженості між витратами й економічною доцільністю.

Зведену інформацію щодо річного та місячного нарахування амортизації за цим методом представлено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Прямолінійний метод нарахування амортизації основних засобів у

Рік	Балансова вартість, грн.	Амортизаційні відрахування, грн.	Амортизаційний фонд, грн.
1	5000000	625000	625000
2	4375000	625000	1250000
3	3750000	625000	1875000
4	3125000	625000	2500000
5	2500000	625000	3125000
6	1875000	625000	3750000
7	1250000	625000	4375000
8	625000	625000	5000000

Джерело: Розраховано автором на основі джерела [20]

Дані, наведені у табл. 2.4, свідчать про те, що балансова (залишкова) вартість об'єкта основних засобів щороку зменшується на сталу величину – 625 тис. грн. Сума щорічних амортизаційних відрахувань залишається незмінною протягом усього строку експлуатації об'єкта і дорівнює 625 тис. грн, що зумовлює щорічне зростання амортизаційного фонду на аналогічну суму. Наприкінці восьмого року залишкова вартість основного засобу становитиме нуль, а сукупна сума нарахованої амортизації сягне первісної вартості об'єкта – 5000000 грн.

Для коректного застосування прямолінійного методу амортизації необхідно мати таку інформацію [11, с. 17]:

- 1) Первісну (історичну) вартість активу, яка відображає суму витрат на його придбання або створення;
- 2) Строк корисного використання, який визначається підприємством на

основі чинного законодавства, галузевих стандартів, технічних характеристик активу та внутрішніх регламентів компанії.

Метою нарахування амортизації є поступове списання вартості необоротних активів у процесі їхнього використання з метою достовірного відображення економічного знецінення у фінансовій звітності. До необоротних активів відносять як матеріальні (основні засоби), так і нематеріальні ресурси, які підприємство застосовує у виробничій діяльності або для надання послуг протягом періоду, що перевищує один рік.

На для обліку зносу основних засобів обрано прямолінійний метод як основний. До переваг цього методу належать: простота розрахунків та впровадження у практиці бухгалтерського обліку; рівномірний розподіл втрати вартості активу протягом строку його експлуатації; зручність для бюджетного планування витрат.

Разом з тим, метод має низку обмежень і недоліків, зокрема: не враховує можливих змін ринкової вартості активу в процесі його використання; ігнорує вплив інтенсивності експлуатації на фізичний та моральний знос; не враховує можливі непрямі витрати, пов'язані з обслуговуванням і ремонтом.

2.3. Методика аудиту зносу необоротних активів

На сучасному етапі господарювання особливої актуальності набуває проблема раціонального використання необоротних активів, зокрема таких аспектів, як забезпеченість підприємства основними засобами та нематеріальними активами, ефективність експлуатації обладнання, виявлення факторів і резервів підвищення віддачі від основних засобів, а також правильність нарахування амортизаційних відрахувань.

Головною метою проведення аудиторської перевірки в цій сфері є

встановлення рівня дотримання підприємством вимог НП(С)БО № 7 «Основні засоби» та № 8 «Нематеріальні активи», зокрема в частині, що стосується порядку нарахування зносу та її відображення у бухгалтерському обліку [18; 19].

Основними завданнями аудиту амортизаційних відрахувань на

є перевірка:

- 1) правильності визначення вартості об'єкта, що підлягає амортизації;
- 2) обґрунтованості строку корисного використання (експлуатації) кожного об'єкта необоротних активів;
- 3) точності розрахунку річної та місячної суми амортизації основних засобів відповідно до обраного методу;
- 4) коректності визначення амортизації інших необоротних матеріальних активів за прямолінійним чи альтернативним (спрощеним) методом;
- 5) своєчасного початку та завершення нарахування амортизації як по матеріальних, так і по нематеріальних активах;
- 6) достовірності відображення суми амортизації у складі витрат підприємства із використанням відповідної системи рахунків бухгалтерського обліку.

Методика аудиту являє собою сукупність прийомів, методів і підходів, які забезпечують системність, логічну послідовність та результативність перевірки. Інакше кажучи, це впорядкована система дій, що передбачає виокремлення об'єктів дослідження, джерел інформації, а також методів її аналізу.

У межах аудиторської практики доцільно виділяти дві групи методик:

- загальна методика аудиту – передбачає використання уніфікованих підходів і прийомів для перевірки підприємств усіх галузей господарювання. Вона включає обов'язкові елементи: техніку, тактику, прийоми та методи контролю, що є універсальними для всіх напрямів аудиту;

- спеціалізована (часткова) методика аудиту – базується на особливостях перевірки окремих, більш вузько визначених об'єктів обліку. Вона формується

на основі узагальнення типових відхилень, характерних для відповідної сфери, та адаптує техніку виявлення порушень з урахуванням їх специфіки [10, с. 49].

Розроблення аудиторських методик щодо окремих розділів обліку та фінансової звітності повинно здійснюватися за уніфікованим підходом. У цьому контексті [] застосовує єдину типову схему аудиторської перевірки конкретних об'єктів обліку, яку представлено у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Методика аудиторської перевірки у []

№	Основні положення
1	Вивчення основних нормативних документів;
2	Опис альтернативної облікової політики з питань, вибір яких поданий економічному суб'єктові за нормативними документами;
3	Перелік первинних документів за розділами обліку;
4	Регістри аналітичного та синтетичного обліку, фінансова звітність;
5	Класифікатор можливих порушень;
6	Довідник аудитора для складання програми перевірки;
7	Методи збирання аудиторських доказів, які застосовуються при перевірці;
8	Опис контрольних процедур.

Джерело: Зроблено автором на основі джерела [10, с. 439]

Розглянемо послідовність здійснення аудиту амортизаційних нарахувань щодо необоротних активів на прикладі [] (див. рис. 2.3).

На першому – підготовчому етапі зовнішнього аудиту, аудитору необхідно ознайомитися з особливостями фінансово-господарської діяльності підприємства. На цьому етапі важливо зібрати й проаналізувати інформацію про:

а) зовнішні фактори, що впливають на функціонування підприємства, зокрема економічні умови у країні або регіоні, рівень інфляції, галузеву специфіку тощо;

б) внутрішні чинники, які зумовлені організаційними, виробничими, кадровими та обліковими особливостями самого []

Після збору вихідної інформації формується план і програма аудиту амортизаційних нарахувань, які мають бути розроблені відповідно до положень.

Процес аудиту амортизації (зносу) необоротних активів

висловлення незалежної думки аудитора про достовірність, повноту, законність та правильність відображення в обліку необоротних активів (в т.ч. нарахування амортизації (зносу) необоротних активів), а також дотримання підприємством вимог НП(С)БО та чинного законодавства.

1) Закон України «Про аудиторську діяльність». 2) Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». 3) Міжнародні стандарти аудиту. 4) Кодекс етики міжнародної федерації бухгалтерів. 5) НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». 6) НП(С)БО 7 «Основні засоби». 7) НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи». 8) НП(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва». 14) П(С)БО 29 «Спрощена фінансова звітність», та інші.

1.Первинні документи ;

2.Облікові регістри;

3. Звітність підприємства

- планування - вивчення - оцінювання - встановлення достовірності - звітування

визначення вартості, що амортизується;
встановлення підприємством строку корисного використання (експлуатації) об'єктів необоротних активів;
розрахунку річної та місячної суми амортизації необоротних матеріальних активів за обраним підприємством методом;
розрахунку амортизації інших необоротних матеріальних активів за прямолінійним чи спрощеним методом;
початку та закінчення нарахування амортизації необоротних матеріальних і нематеріальних активів;
відображення у складі витрат підприємства амортизації необоротних матеріальних і нематеріальних активів через систему бухгалтерських рахунків.

1. Фізична перевірка. 2. Документальна перевірка. 3. Підтвердження. 4. Спостереження. 5. Опитування. 6. Аналітичні процедури. 7.Узагальнення.

Рис.2.3. Процес аудиту амортизації (зносу) необоротних активів

Джерело: Зроблено на основі джерела [24, с.68]

Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 300 «Планування». Згідно з вимогами цього стандарту, аудиторський план повинен забезпечити:

- зосередження уваги на найбільш суттєвих аспектах аудиту;
- своєчасну ідентифікацію ризиків і вразливих зон;
- організацію раціонального управління перевіркою;
- ефективний контроль за діяльністю аудиторської команди, її координацію та якісне виконання завдань.

Власне програму аудиту зносу необоротних активів буде деталізовано в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

План аудиторської перевірки амортизації (зносу) необоротних активів

№	Завдання аудиту	Період проведення	Виконавець	Обсяг перевірки
1	Аналіз відповідності дій підприємства чинному законодавству щодо нарахування амортизації необоротних активів	18.12.2025 – 19.12.2025		Суцільний
2	Перевірка правильності розрахунку річних і місячних сум амортизації за обраним методом	19.12.2025 – 21.12.2025		Вибірковий
3	Оцінка обґрунтованості дати початку та завершення амортизації основних і нематеріальних активів	21.12.2025 – 22.12.2025		Суцільний
4	Контроль за веденням аналітичного обліку амортизаційних відрахувань	22.12.2025 – 24.12.2025		Суцільний
5	Перевірка відображення амортизації у складі витрат через систему бухгалтерських рахунків	24.12.2025 – 25.12.2025		Суцільний
6	Узагальнення виявлених фактів і підготовка висновків	25.12.2025 – 27.12.2025		Суцільний
7	Оформлення аудиторського звіту та результатів перевірки	27.12.2025 – 29.12.2025		Суцільний

Джерело:: Розроблено автором на основі джерела [20]

Проведемо аудит правильності нарахування амортизаційних відрахувань (зносу) необоротних активів [] на підставі бухгалтерської документації за 2022–2024 роки (див. табл. 2.7).

Результати звірки, представлені у табл. 2.7, свідчать про відсутність розбіжностей між обліковими даними, що відображені у Головній книзі та у відповідних регістрах – зокрема, у журналі-ордері. Усі залишки узгоджуються, що підтверджує правильність ведення аналітичного та синтетичного обліку амортизації.

Водночас, аналіз таблиці дозволяє простежити поступову зміну залишків нарахованої амортизації за роками, що свідчить про стабільне функціонування системи амортизаційного обліку на підприємстві та закономірне зростання обсягу зносу відповідно до використання основних засобів.

Таблиця 2.7

Звірка нарахованої амортизації (зносу) основних засобів []

за 2022–2024 роки (тис. грн.)

Рік	Рахунок у головній книзі	Залишок по головній книзі	Залишок по журналу-ордеру	Відхилення	Причини
2022	131 «Знос основних засобів»	23327,3	23327,3	-	-
2023		26606,8	26606,8	-	-
2024		29775,6	29775,6	-	-
Разом		79709,7	12860,3	-	-

Джерело: розраховано автором на основі джерела [20]

Отже, методика проведення аудиту амортизаційних нарахувань щодо необоротних активів на [], розроблена відповідно до вимог чинного законодавства України та загальноприйнятих стандартів аудиторської практики. Процес аудиторської перевірки цієї ділянки обліку реалізується в межах трьох основних етапів:

– констатуючий етап, на якому визначається фактичний стан об'єктів

- аналітичний етап, що передбачає зіставлення прийнятих облікових рішень із нормами нормативно-правової бази та фактичними результатами діяльності;

2.4. Шляхи вдосконалення методики обліку та аудиту зносу необоротних активів

У контексті виробничої діяльності доцільним є застосування методу амортизації, який ґрунтується на обсязі виготовленої продукції або наданих послуг. Такий підхід дозволяє забезпечити більш об'єктивний розподіл амортизаційних відрахувань у структурі собівартості, залежно від фактичного ступеня використання основних засобів. Іншими словами, цей метод враховує не календарний строк служби об'єкта, а результати його експлуатації [13, с. 110].

36

ніж у періоди його часткового або нерегулярного використання.

Водночас у фазі спаду виробничої діяльності навантаження на основні засоби знижується, відповідно зменшується й ступінь їх фактичного зносу. За таких умов застосування класичного прямолінійного методу нарахування амортизації призводить до викривлення витрат та необґрунтованого навантаження на фінансовий результат. Найбільш економічно обґрунтованим вважається підхід, за якого амортизація основних засобів відображається пропорційно до рівня виробничої активності. У такому разі амортизаційні витрати можуть змінюватися з року в рік, але відповідатимуть реальному зносу обладнання [13, с. 111].

Зважаючи на наведене, для обліку зносу основних засобів

доцільно впровадити метод зносу, пропорційний обсягам виготовленої продукції або наданих послуг. Це дозволить покращити точність розрахунків собівартості, адекватно відображати виробничу активність та підвищити обґрунтованість управлінських рішень у частині управління активами. Розрахунок ефективності запропонованого підходу подано в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Метод нарахування зносу основних засобів пропорційно до обсягу виробленої продукції або наданих послуг у

Період	Розрахунок	Плановий обсяг за рік, тис. од.	Загальний обсяг плану, тис. од.	Сіма зносу, тис. грн. $A_{\text{плант}}$
1 рік	$A_{\text{план1}} = 1000000 * \text{гр.3} / \text{гр.4}$	10	50	200
2 рік	$A_{\text{план2}} = 1000000 * \text{гр.3} / \text{гр.4}$	11	50	220
3 рік	$A_{\text{план3}} = 1000000 * \text{гр.3} / \text{гр.4}$	9	50	180
4 рік	$A_{\text{план4}} = 1000000 * \text{гр.3} / \text{гр.4}$	8	50	160
5 рік	$A_{\text{план5}} = 1000000 * \text{гр.3} / \text{гр.4}$	12	50	240
Всього	-	50	-	1000

Джерело: розраховано автором на основі джерела [13]

Застосування описаного підходу до нарахування зносу основних засобів на дає змогу формувати у бухгалтерському обліку більш об'єктивну та достовірну інформацію про фінансові результати підприємства.

Це, своєю чергою, підвищує аналітичну цінність звітності, особливо у порівнянні з традиційними методами амортизації, які не враховують реальний обсяг господарської діяльності підприємства.

Отже, впровадження методики розподілу амортизаційних відрахувань пропорційно до обсягів випуску продукції, виконаних робіт або наданих послуг, дає змогу дотримуватись принципу відповідності витрат доходам, оскільки витрати на знос основних засобів відображаються у тому періоді, в якому були отримані економічні вигоди від їх використання.

Один із методів амортизації, що дозволяє реалізувати принцип зіставлення доходів і витрат, полягає у розподілі витрат на придбання основних засобів пропорційно до їх внеску у формування чистого доходу підприємства [15, с. 87].

Внесок у чистий дохід розглядається як дохід, що створюється за допомогою довгострокових немонетарних активів, з урахуванням витрат на їх експлуатацію та технічне обслуговування. У межах цього підходу, сума амортизаційних відрахувань розраховується із застосуванням коефіцієнта, який визначається як співвідношення первісної вартості активу до прогнозованого обсягу його участі у створенні чистого доходу.

Таким чином, запропонований підхід до нарахування амортизації дозволяє узгодити знос основних засобів із динамікою фінансової віддачі від їх використання, що є економічно виправданим і відповідає сучасним вимогам управлінського та фінансового обліку [15, с. 89]:

$$A = m * R_t \quad (2.1)$$

$$m = \frac{C}{\sum_{t=1}^n R_t} \quad (2.2)$$

де, A – сума річної амортизації;

m – коефіцієнт відношення вартості активу до загальної очікуваної суми

його внеску до чистого доходу підприємства;

C – первісна вартість активу;

R_t – очікувана сума вкладу у чистий прибуток за звітний період t протягом терміну корисного використання об'єкту.

Перевагою методу амортизації, що базується на внеску до чистого доходу, є його гнучкість і здатність адаптуватися до фінансових умов діяльності підприємства. У разі стабільного надходження доходів можливе застосування рівномірного амортизаційного нарахування. Водночас, за умов зниження прибутковості – метод дозволяє здійснювати прискорену амортизацію, що забезпечує оперативніше відображення реального знецінення активів.

Однак, попри свою актуальність в умовах динамічного економічного середовища, ця методика має низку суттєвих обмежень. Головна її вада полягає у залежності від прогнозованих показників — планових обсягів виробництва або очікуваного внеску основних засобів у формування чистого доходу. В умовах зростаючої нестабільності бізнес-середовища досягнення запланованих орієнтирів стає дедалі менш імовірним. Крім того, фактичні відхилення від плану не завжди мають негативний характер і часто є результатом ефективного управлінського реагування на зовнішні виклики [17, с. 152].

Основною перепорою до практичного впровадження вищезазначених підходів є їх теоретизованість та надмірна умовність, оскільки жоден фінансовий або виробничий план не може гарантувати абсолютну точність. У зв'язку з цим постає необхідність використання таких методів амортизації, які б не лише враховували зміни в реальному обсязі використання активів, а й відображали б результати господарської діяльності з максимальною достовірністю.

Як удосконалення розглянутих вище підходів, автором пропонується метод нарахування зносу основних засобів пропорційно до фактичного обсягу випуску продукції або наданих послуг, що дозволяє враховувати не лише заплановані, а й досягнуті результати виробничо-господарської діяльності

підприємства.

Для ілюстрації практичного застосування запропонованої методики на розглянемо умовний приклад. У 2024 році підприємство придбало за договором технологічне обладнання (об'єкт основних засобів) первісною вартістю 1 000 тис. грн із прогнозованим терміном експлуатації — п'ять років. Відповідно до техніко-економічного обґрунтування передбачалося, що за цей період обладнання забезпечить випуск 50 тис. одиниць продукції.

Зважаючи на те, що нарахування зносу в Україні здійснюється щомісяця, для демонстрації суті методу розглянемо розрахунки на основі річного обсягу виробництва, співвіднесеного з плановим. Аналітичні дані подано у табл. 2.9.

Очікуваний обсяг реалізації, який планується на визначається заздалегідь – на початку першого року використання об'єкта основних засобів. Інформацію щодо фактичного обсягу виробленої продукції або наданих послуг підприємство отримує на основі даних бухгалтерського обліку на кінець кожного звітного періоду.

Таблиця 2.9

**Співвідношення фактичних і планових обсягів
виробництва/реалізації за період використання основного засобу на ТОВ**

Період використання НМА	Фактично досягнутий обсяг виробництва / реалізації	Плановий обсяг виробництва / реалізації
1 рік	11	10
2 рік	12	11
3 рік	10	9
4 рік	7	8
5 рік	12	12
Всього	52	50

Джерело: Розраховано автором на основі джерела [17]

На нашу думку, для забезпечення більш точного та економічно обґрунтованого відображення амортизаційних витрат, варто здійснювати списання вартості основних засобів, виходячи з частки фактично реалізованої

продукції на звітну дату у плановому загальному обсязі виробництва. Такий підхід дає змогу пов'язати амортизаційні витрати з інтенсивністю експлуатації активу та рівнем його фізичного зносу, що відповідає принципу співвідношення витрат і доходів.

Розрахунок прогнозованої величини загального обсягу виробництва передбачає врахування:

- усіх обсягів продукції, фактично вироблених (реалізованих) на дату звіту;
- залишкової частини виробничої програми, яка має бути виконана до завершення строку експлуатації об'єкта.

Списання вартості основного засобу на [] пропонується здійснювати за наростаючим підсумком, що дозволяє уникнути викривлень у фінансовій звітності та забезпечує гнучкість в умовах змін зовнішнього середовища.

Аналітичний приклад реалізації зазначеного підходу наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Списання вартості основного засобу на підставі частки фактично виробленого / реалізованого обсягу на звітну дату у розрахунковому обсязі загального випуску на []

Період	Розрахунок	Фактичний обсяг на звітну дату, тис. од.	Розрахункова величина загального обсягу по плану, тис. од.	Сума амортизації, тис. грн. $A_{\text{факт}(t)}$
1 рік	$A_{\text{факт}1} = 1000000 * \text{гр.3} / \text{гр.4}$	11	51	215,69
2 рік	$A_{\text{факт}2} = 1000000 * \text{гр.3} / \text{гр.4} - A_{\text{факт}1}$	23	52	226,62
3 рік	$A_{\text{факт}3} = 1000000 * \text{гр.3} / \text{гр.4} - A_{\text{факт}1} - A_{\text{факт}2}$	33	53	180,33
4 рік	$A_{\text{факт}4} = 1000000 * \text{гр.3} / \text{гр.4} - A_{\text{факт}1} - A_{\text{факт}2} - A_{\text{факт}3}$	40	52	146,59
5 рік	$A_{\text{факт}5} = 1000000 * \text{гр.3} / \text{гр.4} - A_{\text{факт}1} - A_{\text{факт}2} - A_{\text{факт}3} - A_{\text{факт}4}$	52	52	230,77
Всього	-	-	-	1000

Джерело: розраховано автором на основі джерела [20]

Згідно з даними табл. 2.10, використання запропонованого підходу до зносу основних засобів передбачає пропорційне списання їх вартості залежно від фактичного обсягу реалізованої продукції. При цьому враховується можливість відхилення фактичних показників від запланованих – як у бік зростання, так і зменшення. Такий підхід дозволяє більш гнучко реагувати на зміни в обсягах діяльності підприємства та, відповідно, точніше відобразити ступінь зносу активів.

На нашу думку, методика нарахування зносу, заснована на фактичному виробництві, є більш точною у порівнянні з тією, що традиційно застосовується на [REDACTED]. Як було зазначено вище, строк списання вартості основних засобів доцільно деталізувати, поділивши його на менші облікові періоди – зокрема, місяці. Це дозволяє не лише деталізувати процес зносу, але й зробити його динамічним та чутливим до змін у виробничій активності.

Виходячи з проведеного дослідження, сформовано напрями вдосконалення організації аудиту зносу необоротних активів на [REDACTED]

Зокрема, рекомендується під час планування аудиторської перевірки зосередити увагу на застосуванні аналітичних процедур, що дозволяють встановити реальний зв'язок між експлуатацією об'єктів основних засобів та обсягом їхнього зносу.

Удосконалена послідовність виконання таких аналітичних процедур відображена на рис. 2.4.

Рис. 2.4. Оптимізована послідовність аналітичних процедур на етапі планування аудиту зносу основних засобів [redacted]

Джерело: сформовано автором на основі джерела [20]

Під час підготовки до аудиту зносу необоротних активів на [redacted] доцільним є доповнення планувального етапу фінансово-аналітичними процедурами, що базуються на використанні попередньо розроблених робочих документів аудитора. Це дозволяє створити комплексне уявлення про економічний стан підприємства та своєчасно виявити можливі ризики в обліку зносу.

Рекомендується включити до структури аналітичних процедур:

- 1) Проведення попереднього аналізу основних економічних показників діяльності суб'єкта господарювання та оформлення відповідного робочого документа аудитора «Основні економічні показники діяльності підприємства».
- 2) Оцінка технічного стану об'єктів основних засобів шляхом формування робочого документа аудитора «Основні показники технічного стану підприємства».

3) На першому етапі планування аудиту доцільно здійснити оцінку рівня підготовки фінансової звітності до перевірки. Цей процес слід розпочинати із збирання загальної інформації про економічного суб'єкта, зокрема [24, с. 72]:

- організаційно-правову форму;
- напрям господарської діяльності;
- тривалість функціонування на ринку;
- ринкову позицію та конкурентні переваги;
- номенклатуру продукції, робіт або послуг;
- наявність структурних підрозділів, філій або дочірніх підприємств.

Ці відомості дозволяють аудитору сформулювати базове уявлення про діяльність підприємства та краще оцінити вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на його облікову політику.

Наступним важливим аналітичним етапом є виявлення потенційно проблемних статей у бухгалтерській (фінансовій) звітності. Для цього доцільно застосовувати алгоритм перевірки відповідності статей балансу рахункам бухгалтерського обліку, що дозволяє ідентифікувати помилки у класифікації активів та пасивів, а також оцінити їх вплив на достовірність обліку зносу.

Алгоритм побудовано відповідно до вимог Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [20], що регламентує порядок формування активів у балансі. Кожна стаття розділу I активу балансу – «Необоротні активи» – пов'язана з конкретними рахунками обліку, за якими відображаються [12]:

- 1) Первісна вартість об'єктів (наприклад, рахунок 10 для основних засобів, рахунок 12 – для нематеріальних активів);
- 2) Накопичена амортизація, яка зменшує балансову вартість активів (через субрахунки 131, 132, 133, 135 тощо);
- 3) Незавершене будівництво, яке акумулюється на рахунку 15;
- 4) Біологічні та фінансові активи, які враховуються за справедливою вартістю відповідно до методичних рекомендацій.

Особливу увагу при перевірці слід приділяти правильності формування

рядка 1010 «Основні засоби», де сукупна вартість визначається як різниця між первісною вартістю (рядок 1011) і сумою нарахованого зносу (рядок 1012), з урахуванням коригувальних позицій (інвестиційна нерухомість, справедлива оцінка тощо).

Проведення такого аналізу дозволяє аудитору не лише переконатися у правильності складання балансу, але й виявити можливі ризики порушення принципів обліку зносу, які можуть суттєво вплинути на фінансові результати підприємства.

Алгоритм сформовано згідно рекомендацій, що наведені у НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність».

Застосування аналітичних процедур у процесі перевірки фінансової звітності щодо зносу необоротних активів дозволяє своєчасно ідентифікувати ті її компоненти, які мають підвищений рівень аудиторського ризику. Саме в цих зонах існує найбільша ймовірність виникнення помилок, викривлень або навіть випадків навмисного перекручення даних.

Узагальнення встановлених порушень оформлюється у вигляді письмового повідомлення аудитора, що включає перелік усіх виявлених недоліків у системі бухгалтерського обліку та звітності перевірюваного підприємства. На завершальному етапі аудиту зносу необоротних активів на доцільно сформулювати консолідоване зведення результатів перевірки – перелік помилок, відхилень, виправлень, викладених у форматі аналітичної таблиці (наприклад, у вигляді авторського робочого документа в Excel «Зведення результатів аудиторської перевірки»).

Під час фінального етапу аудиту аудитор повинен пересвідчитися у відсутності типових порушень щодо формування первинної документації, правильності розрахунку строку корисного використання активів, а також відповідності бухгалтерських проводок встановленим обліковим стандартам. Результати перевірки оформлюються у вигляді аудиторського звіту та висновку, які є офіційним підсумком аудиту.

З метою документального супроводу аудиторської перевірки доцільно використовувати систему робочих документів аудитора, включаючи тематичні аналітичні таблиці, що відображають хід перевірки та її висновки.

Для усунення виявлених проблем в організації обліку зносу необоротних активів на _____ рекомендується впровадити наступні заходи:

- забезпечити регулярне проведення інвентаризації необоротних активів згідно з вимогами чинного законодавства;
- присвоювати кожному об'єкту основних засобів інвентарний номер з веденням належного обліку;
- запровадити внутрішній контроль за правильністю оформлення первинних облікових документів;
- посилити контроль за коректністю формування бухгалтерських проводок;
- забезпечити точне визначення строку корисного використання активів та його фіксацію в інвентарних картках.

На основі проведеного дослідження пропонується вдосконалення методичних підходів до аудиту зносу необоротних активів на _____ за такими напрямками:

1) На етапі планування аудиту:

- впровадити аналітичну процедуру з розробкою робочого документа «Основні економічні показники діяльності підприємства»;
- здійснити аналіз технічного стану активів через робочий документ «Основні показники технічного стану необоротних активів підприємства».

2) На етапі узагальнення результатів:

- сформулювати авторську аналітичну таблицю «Зведення результатів аудиторської перевірки зносу необоротних активів».

Запропонована модель організації аудиту дозволить значно знизити аудиторський ризик, забезпечити підвищення ефективності контролю, а також створить умови для обґрунтованого й неупередженого висновку щодо стану обліку та звітності.

Таким чином, запропонований підхід до проведення аудиту зносу необоротних активів може бути рекомендований для впровадження на ТОВ [] як ефективна методика виявлення проблемних ділянок обліку та підвищення достовірності фінансової інформації підприємства.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТЕХНІЧНОГО СТАНУ, ЗНОШЕНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

3.1. Аналіз наявності та ефективності використання необоротних активів підприємства

Аналіз стану та руху необоротних активів є важливою складовою оцінки фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Такий аналіз дає змогу не лише відстежувати зміну вартості та структури активів, що експлуатуються, а й виявляти наявні проблеми у їх використанні, а також потенційні шляхи підвищення ефективності їх залучення в господарський процес, що має критичне значення для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [26, с. 336].

У товаристві з обмеженою відповідальністю функція аналізу амортизаційних нарахувань на необоротні активи покладена на економічний відділ підприємства. До складу цього підрозділу входять двоє співробітників: начальник відділу та провідний економіст.

Посадові обов'язки провідного економіста чітко визначені внутрішніми нормативними документами підприємства. У частині, що стосується аналізу амортизації необоротних активів, до кола його повноважень входять:

1) Розрахунок амортизаційних відрахувань. Провідний економіст здійснює обчислення амортизації для кожного об'єкта необоротних активів відповідно до встановлених норм та методів.

2) Контроль за амортизаційними процесами. Здійснюється постійний моніторинг нарахування амортизації, зокрема перевірка правильності застосування амортизаційних ставок та відповідності бухгалтерських записів фактичним розрахункам.

3) Оцінка впливу амортизації на фінансові результати. Економіст аналізує, яким чином амортизація впливає на ключові фінансові показники підприємства, зокрема на чистий прибуток, рівень оподаткування, рентабельність тощо. За результатами такого аналізу формується звіт із

відповідними рекомендаціями щодо вдосконалення амортизаційної політики.

4) Прогнозування оновлення основних засобів – на основі аналізу терміну служби необоротних активів провідний економіст визначає оптимальний час для їхньої заміни, що сприяє плануванню витрат і уникненню незапланованих фінансових навантажень у майбутньому.

5) Формування звітної документації. Спеціаліст бере участь у підготовці звітів щодо нарахування амортизації, які містять детальні розрахунки, аналітичну інформацію про вплив амортизаційних процесів на загальний фінансовий стан підприємства та пропозиції щодо їх удосконалення.

6) Участь у стратегічному плануванні. Провідний економіст залучається до розробки та аналізу інвестиційних рішень у частині придбання нових необоротних активів, а також бере участь в оцінці доцільності зміни методів нарахування амортизації та їхнього впливу на економічну діяльність підприємства.

Крім того, провідний економіст постійно вдосконалює свої професійні навички та проходить відповідні курси підвищення кваліфікації з метою забезпечення відповідності актуальним вимогам чинного законодавства щодо аналізу амортизаційних процесів необоротних активів.

Ключові напрями та завдання аналізу амортизації (зносу) необоротних активів у представлено на рис. 3.1.

Основним джерелом інформації, на основі якого здійснюється аналіз амортизації (зносу) необоротних активів у є дані фінансової звітності підприємства [26, с. 336]. Зокрема:

- форма №1 «Баланс» містить деталізовану інформацію про наявність та структуру необоротних активів, що дає змогу провести їх аналітичну оцінку за окремими статтями;

- форма №2 «Звіт про фінансові результати» надає необхідні показники для розрахунку ключових фінансових коефіцієнтів, зокрема тих, що пов'язані з амортизаційними нарахуваннями.

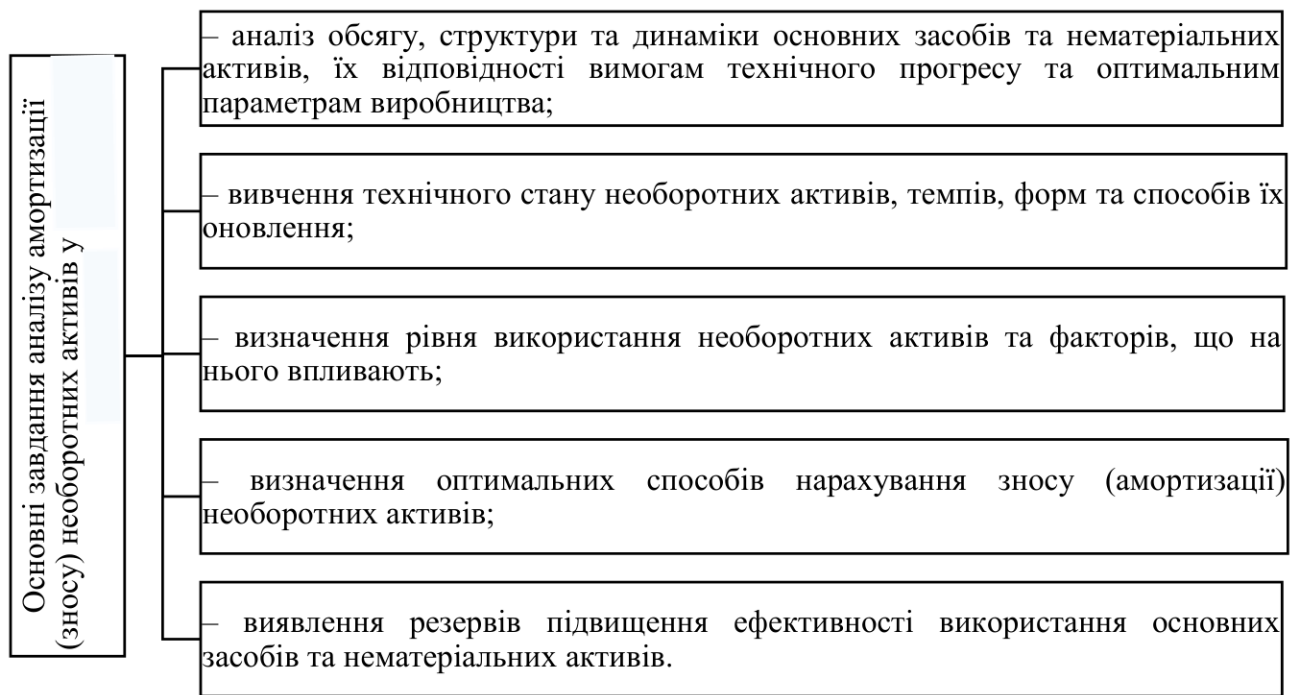

Рис. 3.1. Ключові завдання аналізу амортизаційних відрахувань за необоротними активами у

Джерело: Зроблено на основі джерела [26, с. 337]

Окрім цього, додаткову аналітичну інформацію щодо стану і використання необоротних активів можна отримати з даних статистичної звітності, бухгалтерських регістрів, а також нормативно-довідкових джерел.

Основну частину необоротних активів становлять основні засоби. Аналіз технічного стану таких активів включає оцінювання їх фізичного зносу, рівня використання та ефективності експлуатації. До об'єктів аналізу належать будівлі, споруди, виробниче устаткування, транспортні засоби, інвентар тощо.

3.2. Аналіз стану та руху необоротних активів підприємства

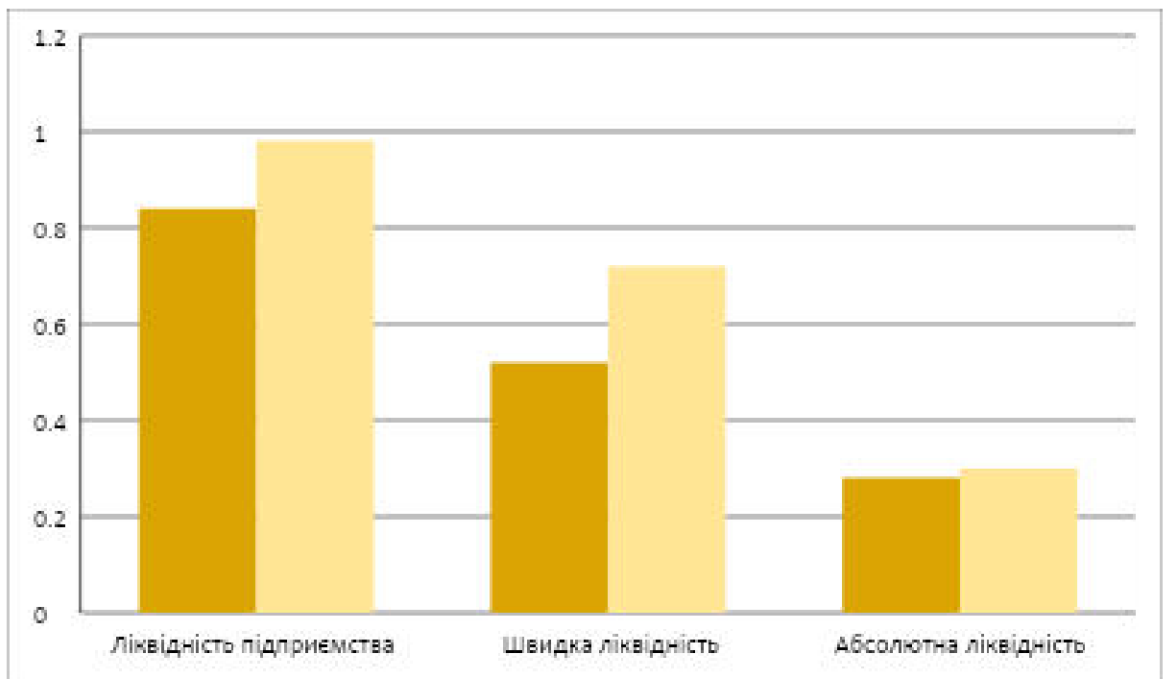
У процесі аналізу було розраховано фінансові показники, які комплексно відображають ліквідність, фінансову стійкість, ділову активність, рентабельність, оборотність активів та ефективність управління витратами.

Порівняння результатів за 2023 і 2024 роки дозволяє зробити висновки про динаміку фінансових результатів, визначити позитивні тенденції та потенційні ризики. Особливий акцент зроблено на коефіцієнтах рентабельності, фондомісткості, структури капіталу, маневреності, які дають цілісне уявлення про внутрішній потенціал підприємства та можливості його розвитку в майбутньому. Залучені для аналізу дані балансу та звіту про фінансові результати є базою для оцінки не лише поточного стану, а й перспектив фінансово-економічної діяльності

Отже, ознайомившись з таблицею із Додатку К, а саме результатами фінансових показників, можна зробити висновки про фінансову стійкість ТОВ

Проведений детальний фінансовий аналіз діяльності за два останні звітні періоди — 2023 та 2024 роки — засвідчив стабільний розвиток підприємства, покращення низки ключових фінансових характеристик, а також наявність певних ризиків, які потребують управлінської уваги. Оцінка понад 50 фінансових показників дозволила сформулювати комплексне уявлення про стан ліквідності, платоспроможності, ділової активності, ефективності операцій та структури капіталу.

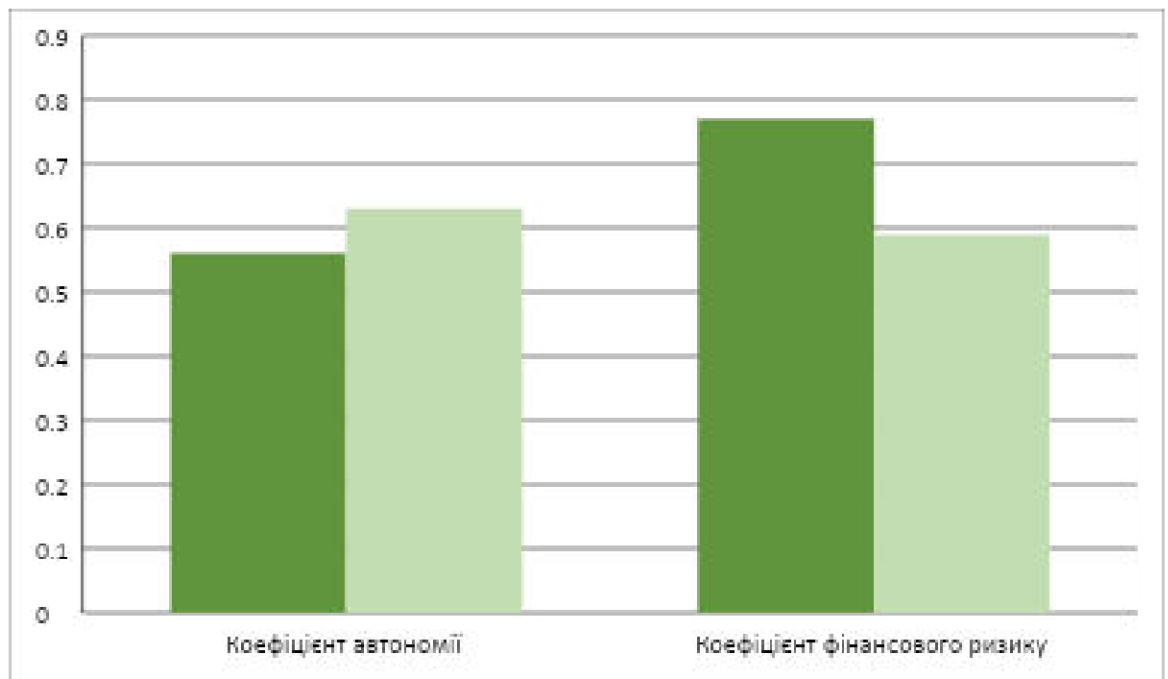
По-перше, ліквідність підприємства помітно зросла: загальний коефіцієнт ліквідності підвищився з 0,84 до 0,98, що свідчить про наближення до нормативного рівня та покращення здатності підприємства покривати свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Швидка ліквідність зросла з 0,52 до 0,72, а абсолютна — з 0,28 до 0,30, що вказує на підвищення мобільності активів та зростання грошових резервів. Однак досягнення оптимальних значень (1,0 і більше) потребує подальших зусиль із нарощення високоліквідних ресурсів.

Діаграма 3.1. Ліквідність підприємства

Джерело: сформовано за даними додатку К

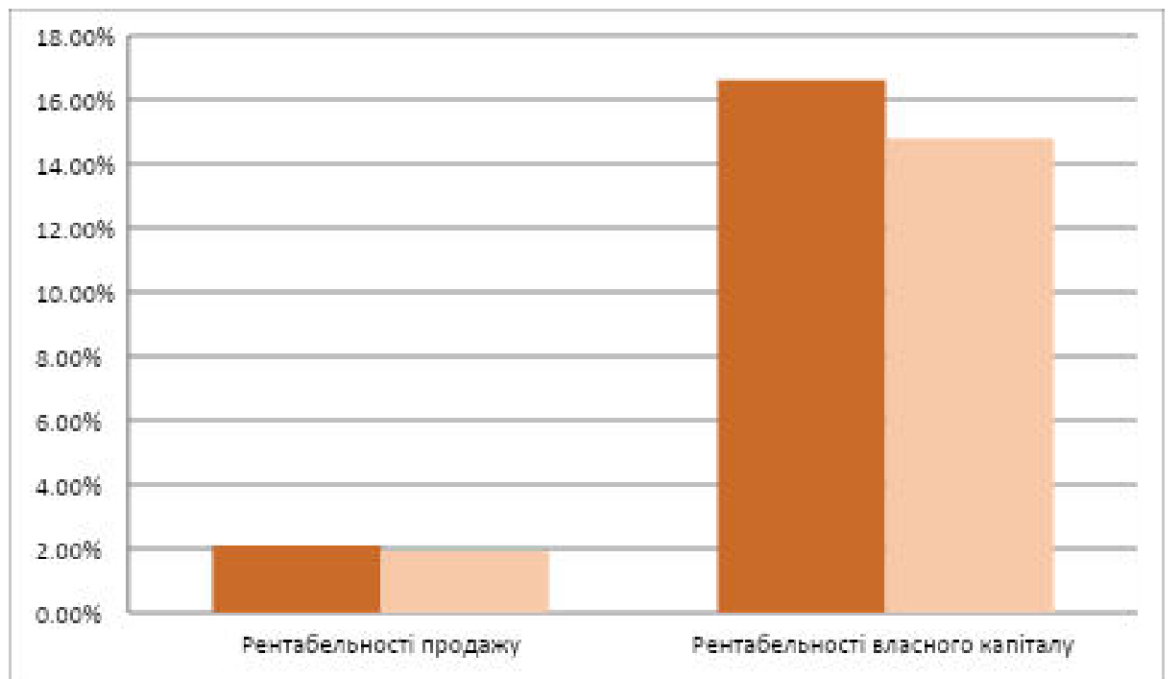
По-друге, структура капіталу підприємства покращилась: коефіцієнт автономії зріс з 0,56 до 0,63, а коефіцієнт фінансового ризику знизився з 0,77 до 0,59. Це означає, що підприємство зменшило залежність від зовнішніх джерел фінансування та збільшило обсяг власного капіталу, що позитивно впливає на довгострокову фінансову стійкість. Також спостерігається повна відсутність довгострокових зобов'язань у 2024 році, що зменшує кредитне навантаження.

Діаграма 3.2. Структура капіталу підприємства

Джерело: сформовано за даними додатку К

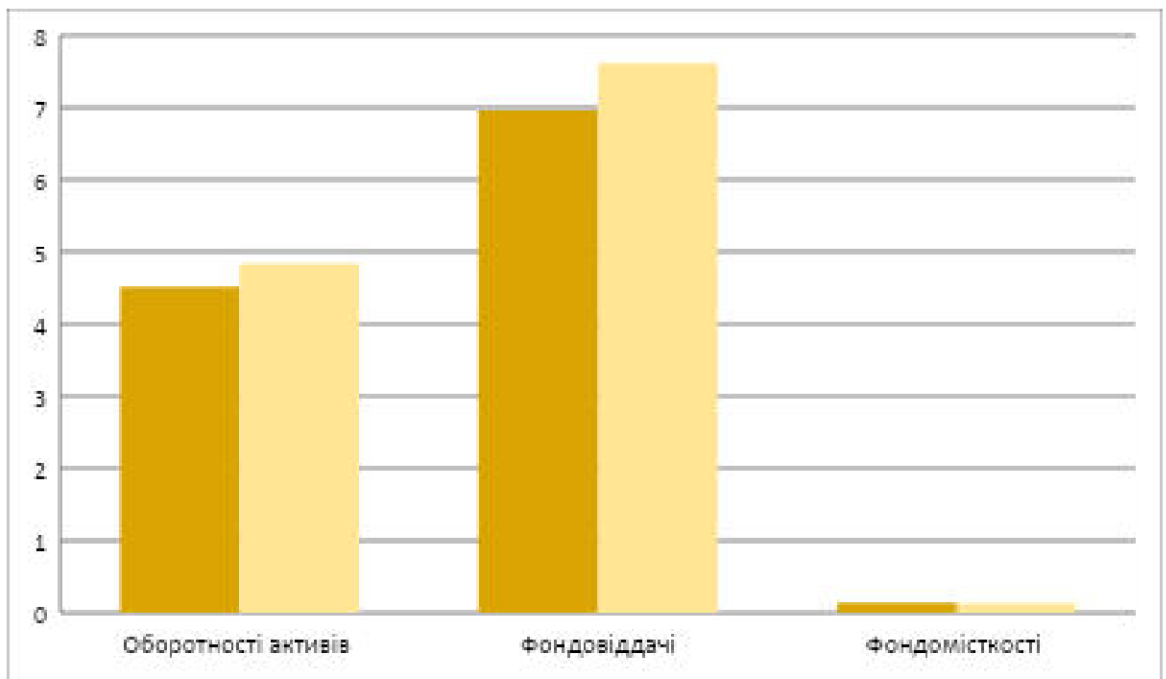
По-третє, фінансові результати підприємства є прибутковими, проте демонструють уповільнення темпів зростання. Чистий прибуток збільшився лише на 4,31 %, при тому що витрати зросли на 17,2 %, а податкове навантаження підвищилося на 21,1 %. Це призвело до зниження рентабельності продажу з 2,08 % до 1,92 %, а рентабельності власного капіталу — з 16,6 % до 14,8 %. Разом із цим зменшилась і рентабельність активів, що свідчить про зниження ефективності використання ресурсів.

Діаграма 3.3. Рентабельність продажу та власного капіталу

Джерело: сформовано за даними додатку К

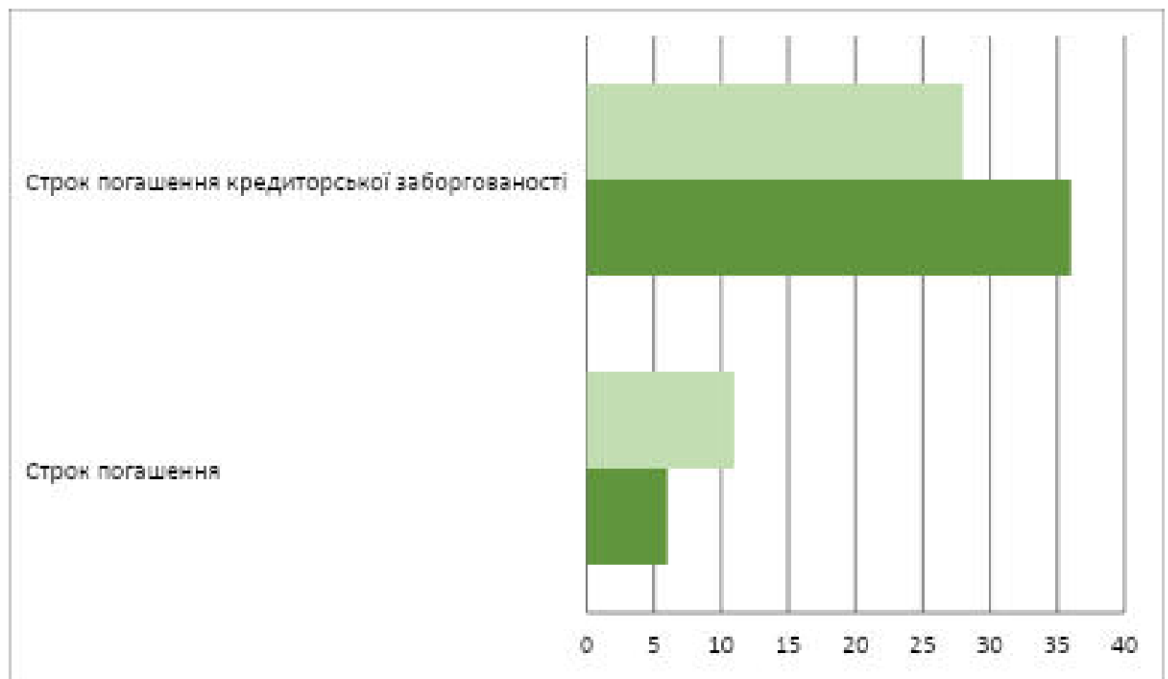
По-четверте, ділова активність підприємства залишається високою, що підтверджується зростанням оборотності активів (з 4,51 до 4,83 разів) та фондівіддачі (з 6,96 до 7,61), а також зниженням фондомісткості з 0,144 до 0,131. Це свідчить про ефективне використання основних засобів для генерування доходів. При цьому оборотність запасів зросла (з 32 до 49 разів), а строк їхнього зберігання скоротився до 8 днів, що вказує на оптимізацію складських залишків і зменшення непродуктивного замороження коштів.

Діаграма 3.4 Оборотності активів,фондовіддачі та фондомісткості

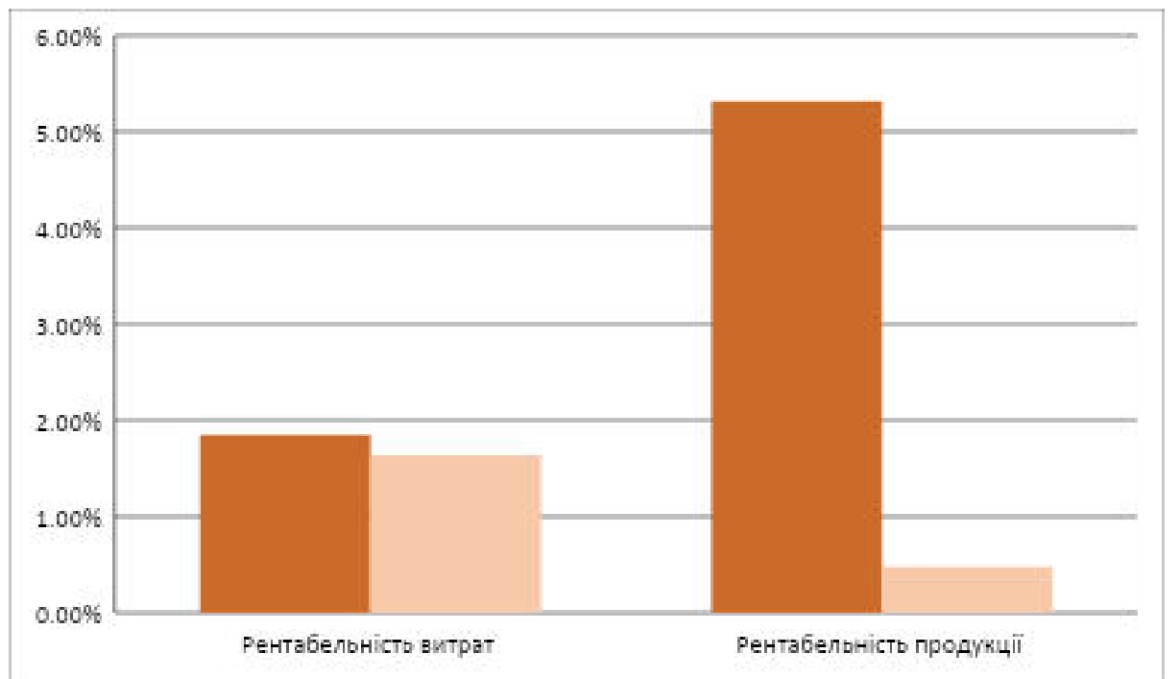
Джерело: сформовано за даними додатку К

По-п'яте, аналіз дебіторської заборгованості викликає занепокоєння: її частка в оборотних активах зросла з 26 % до майже 40 %, а строк її погашення подовжився з 6 до 11 днів. Це свідчить про ослаблення платіжної дисципліни контрагентів або збільшення обсягів реалізації з відстрочкою платежу, що знижує ліквідність. Навпаки, строк погашення кредиторської заборгованості скоротився з 36 до 28 днів, що свідчить про своєчасність розрахунків підприємства.

Діаграма 3.5. Строк погашення та погашення кредиторської заборгованості
Джерело: сформовано за даними додатку К

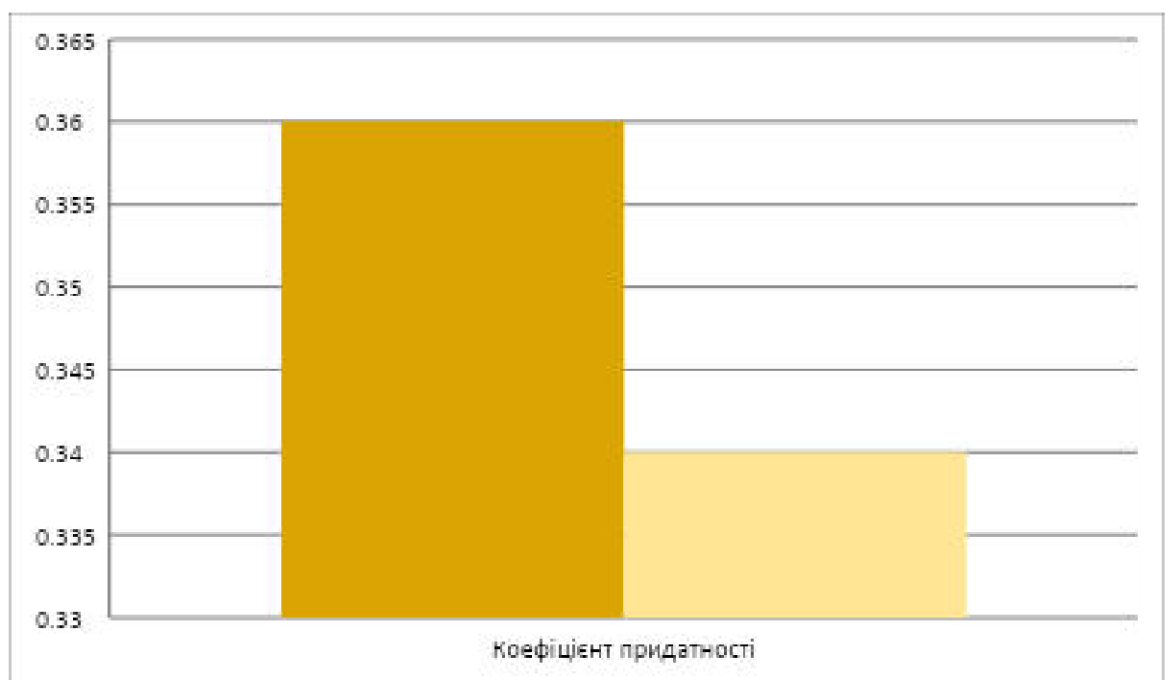
По-шосте, показники операційної ефективності знижуються: рентабельність витрат зменшилась з 1,85 % до 1,64 %, а рентабельність продукції — з 5,31 % до 0,48 %. Це може бути наслідком зростання собівартості реалізованої продукції, що випереджає темпи зростання доходів. Показник рентабельності за операційною діяльністю за витратами становить 2,17 %, що не відповідає очікуваному рівню для виробничих підприємств.

Діаграма 3.6. Рентабельність витрат та продукції

Джерело: сформовано за даними додатку К

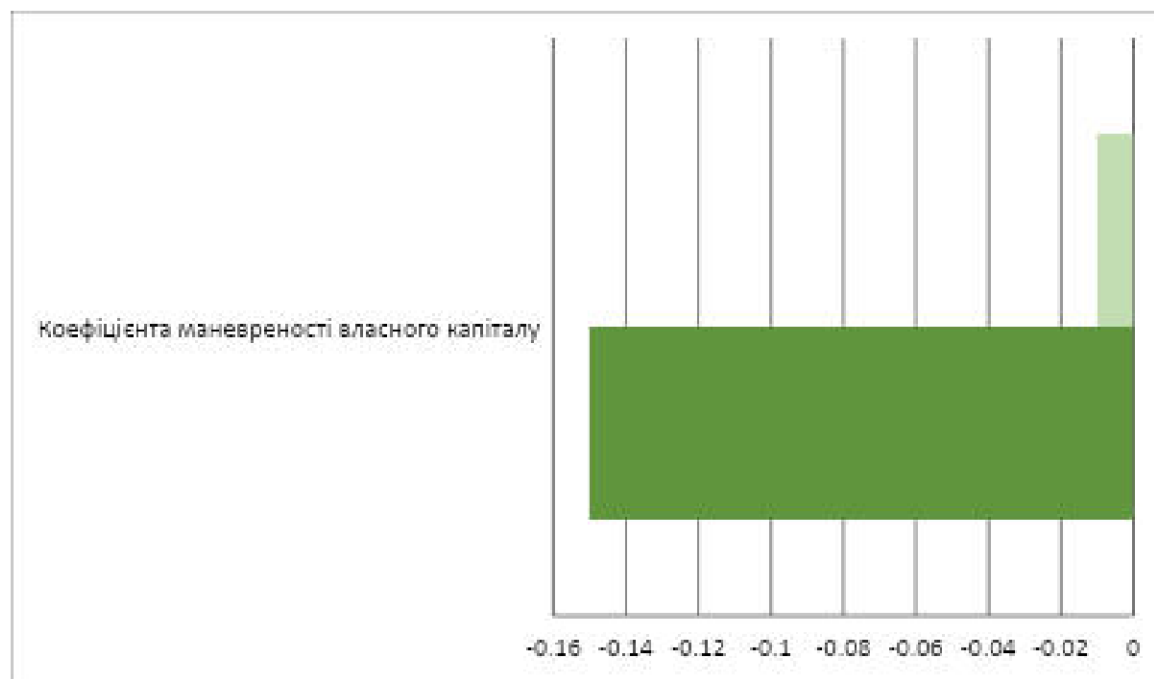
По-сьоме, аналіз структури активів засвідчив сталу капіталоємність виробництва: понад 63 % активів становлять основні засоби, проте коефіцієнт їх придатності знизився з 0,36 до 0,34, а знос зростає, що потребує оновлення матеріально-технічної бази. Грошові кошти становлять понад 11 % активів, що є позитивним сигналом для поточної платоспроможності.

Діаграма 3.7. Коефіцієнт придатності

Джерело: сформовано за даними додатку К

Нарешті, позитивною динамікою є підвищення коефіцієнта маневреності власного капіталу — з $-0,15$ до $-0,01$, що свідчить про зростання частки обігових коштів у власному капіталі. Показник накопичення прибутку теж покращився, що означає зростання фінансової стабільності.

Діаграма 3.8. Коефіцієнт маневреності власного капіталу

Джерело: сформовано за даними додатку К

дemonструє фінансову стійкість, позитивну динаміку зростання обсягу діяльності, ефективне використання активів, однак у 2024 році виявлено ознаки зниження прибутковості та операційної ефективності. Основні ризики пов'язані зі зростанням собівартості, збільшенням дебіторської заборгованості та зниженням рентабельності продукції. З огляду на це, підприємству доцільно посилити контроль за витратами, оптимізувати цінову політику, вдосконалити роботу з дебіторами та поступово оновлювати основні фонди, щоб забезпечити сталий розвиток у середньостроковій перспективі.

3.3. Підвищення ефективності використання необоротних активів через оптимізацію їх екстенсивного навантаження та інтенсивності використання

Підвищення ефективності використання необоротних активів ТОВ через оптимізацію їх екстенсивного навантаження та інтенсивності використання

Рациональне використання необоротних активів є одним із визначальних чинників забезпечення стійкості господарської діяльності. У процесі аналізу технічного стану основних засобів підприємства було виявлено певні проблеми, пов'язані із недостатнім рівнем їх продуктивного завантаження та зношеністю окремих груп активів. Отже, виникає необхідність системного вдосконалення механізмів управління необоротними активами шляхом оптимізації параметрів їх експлуатації – як у площині екстенсивного навантаження, так і в контексті інтенсивності використання.

Екстенсивне використання необоротних активів визначається кількістю відпрацьованого обладнанням часу у порівнянні з календарним або змінним фондом. Незадіяні у виробничому процесі засоби призводять до зниження фондівіддачі та нераціонального використання інвестиційного ресурсу. На підприємстві спостерігається нерівномірне завантаження виробничих потужностей, що зумовлює необхідність оптимізації графіків експлуатації обладнання та скорочення простоїв. Зокрема, доцільно впровадити багатозмінний режим роботи у пікові періоди виробничого навантаження, а також автоматизувати планування технічного обслуговування для мінімізації часу простою.

Інтенсивність використання активів характеризується показниками результативності їх застосування – обсягом реалізованої продукції, фондівіддачею, рентабельністю основних засобів. На рівень фондівіддачі має коливальний характер, що частково зумовлено моральним та фізичним зносом окремих одиниць обладнання. Для підвищення інтенсивності використання доцільним є впровадження технічної модернізації

найбільш застарілих засобів праці, а також автоматизація ділянок з високим рівнем навантаження.

На основі аналізу динаміки амортизаційних відрахувань та структури основних засобів підприємства запропоновано низку практичних заходів, спрямованих на підвищення ефективності їх використання, а саме [1, с. 23]:

- оптимізація виробничого графіка через впровадження змінного режиму експлуатації обладнання;
- встановлення систем моніторингу технічного стану засобів із використанням датчиків зносу;
- реструктуризація виробничого циклу з метою мінімізації простоїв;
- удосконалення політики технічного обслуговування з акцентом на профілактичне обслуговування, а не реактивний ремонт;
- перегляд норм амортизації відповідно до фактичної інтенсивності використання активів;
- розробка внутрішніх нормативів ефективності використання обладнання та оцінка їх дотримання.

Крім того, підприємству доцільно розглянути можливість запровадження інформаційної системи управління активами (EAM – Enterprise Asset Management), яка дозволить відстежувати рівень завантаженості необоротних активів у реальному часі, аналізувати продуктивність та виявляти неефективно використовувані одиниці [6, с. 75].

EAM-система є комплексним інформаційно-аналітичним середовищем, призначеним для управління повним життєвим циклом необоротних активів. Її функціонал охоплює етапи обліку, експлуатації, технічного обслуговування, модернізації та списання основних засобів. Застосування таких систем дозволяє підприємству не лише контролювати технічний стан об'єктів, але й приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо планування витрат, термінів оновлення та інвестиційної політики [34].

До основних функціональних можливостей EAM-систем належать [34]:

- 1) автоматизований облік необоротних активів із фіксацією технічних,

фінансових та експлуатаційних параметрів;

2) планування і моніторинг профілактичного обслуговування з метою запобігання аваріям та зниження простоїв;

3) аналіз ефективності використання обладнання на основі ключових показників (фондовіддача, коефіцієнт використання часу, рентабельність активів);

4) інтеграція з ERP- і бухгалтерськими системами для узгодженості технічних і фінансових даних;

5) ведення електронної технічної документації та історії обслуговування.

Для [] впровадження EAM-системи може стати стратегічним кроком до підвищення ефективності експлуатації виробничих потужностей. Особливо це актуально в умовах збільшення амортизаційного навантаження та необхідності технічного оновлення з урахуванням фінансових обмежень. За рахунок автоматизації обліку й обслуговування основних засобів, підприємство отримає можливість зменшити обсяги незапланованих простоїв, своєчасно планувати ремонти, а також підвищити загальну фондовіддачу [34].

Вартість впровадження EAM-системи залежить від обраної платформи, кількості користувачів та складності адаптації. Для середніх підприємств, до яких належить [] доцільним є використання хмарних (SaaS) рішень, таких як Fiix, UpKeep або Limble EAM, які не потребують значних капіталовкладень в IT-інфраструктуру. Середня вартість таких систем становить від 30 до 150 дол. США на користувача в місяць, що є прийнятним з огляду на потенційний економічний ефект від їх застосування [34].

У табл. 3.1 узагальнимо інформацію про системи EAM (Enterprise Asset Management).

Таблиця 3.1

Характеристика системи EAM (Enterprise Asset Management)

Критерій	Характеристика
Сутність системи	Інформаційна система управління життєвим циклом необоротних активів підприємства.

Основне призначення	Оптимізація експлуатації основних засобів, зниження витрат і продовження терміну їх використання.
Ключові функції	Облік активів, планування технічного обслуговування, аналітика, інтеграція з ERP, ведення технічної документації.
Цільове призначення для	Підвищення ефективності використання активів, контроль технічного стану, зниження аварійності та простоїв.
Формати впровадження	Хмарні рішення (SaaS), локальні системи, мобільні додатки для моніторингу в реальному часі.
Приблизна вартість (для середнього бізнесу)	30–150 дол. США на користувача на місяць; додаткові витрати на інтеграцію та навчання персоналу.
Основні переваги	Автоматизація процесів, зменшення простоїв, подовження строку служби активів, прозора аналітика.
Особливості обслуговування	Первинне налаштування, інвентаризація активів, навчання користувачів, технічна підтримка постачальника.

Джерело: Розроблено автором на основі джерела [34]

Серед ключових переваг EAM-систем можна виділити [34]:

- зменшення витрат на аварійне обслуговування завдяки впровадженню профілактичного ТО;
- подовження строку служби активів;
- підвищення ефективності управління основними засобами;
- зниження кількості технологічних збоїв і зупинок виробництва;
- прозорість та структурованість обліку й контролю за технічними ресурсами;
- можливість формування гнучких звітів для аналізу технічного стану обладнання.

Особливості впровадження EAM-системи на підприємстві передбачають кілька етапів:

- 1) інвентаризація та опис усіх об'єктів основних засобів;
- 2) формування технічного паспорта кожного активу;
- 3) налаштування модулів обліку, обслуговування та аналітики;
- 4) навчання персоналу та призначення відповідальних за експлуатацію системи;

5) інтеграція з наявним програмним забезпеченням (ERP-системи).

Для оцінки ефективності такого рішення на [] проведемо розрахунок прогнозованих результатів впровадження ЕАМ-системи (табл. 3.2, 3.3).

Таблиця 3.2

Вихідні дані [] (план на 2025 рік)

Показник	Значення
Середній фонд основних засобів	25000 тис. грн
Річні витрати на аварійні ремонти	1200 тис. грн
Середні витрати через простої обладнання (втрати продукції)	900 тис. грн
Кількість незапланованих простоїв на рік	20 випадків
Очікуване скорочення аварійних ситуацій після впровадження ЕАМ	50%
Очікуване зниження простоїв обладнання	40%
Вартість впровадження хмарної ЕАМ-системи (рік)	120 тис. грн

Джерело: Джерело: розраховано на основі бізнес плану (компанії)

Розрахуємо планову економію на аварійних ремонтах для []
на 2025 рік:

$50\% \text{ від } 1200 \text{ тис. грн} = 600 \text{ тис. грн}$

Розрахуємо планову економію на зниженні втрат від простоїв для ТОВ []
на 2025 рік:

$40\% \text{ від } 900 \text{ тис. грн} = 360 \text{ тис. грн}$

Розрахуємо планову загальну річну економію для [] на
2025 рік:

$600 \text{ тис. грн} + 360 \text{ тис. грн} = 960 \text{ тис. грн}$

Економічний ефект від впровадження ЕАМ-системи у []
(план на 2025 рік)

Показник	Значення
Загальна річна економія	960 тис. грн
Вартість ЕАМ-системи (хмарна модель, рік)	120 тис. грн
Чистий економічний ефект (за рік)	840 тис. грн
Рентабельність інвестицій (ROI)	$(840 / 120) * 100\% = 700\%$

Джерело: розраховано на основі бізнес плану (компанії)

Проведений розрахунок демонструє економічний потенціал впровадження ЕАМ-системи на []. Отримані результати підтверджують, що завдяки скороченню витрат на аварійні ремонти та зменшенню втрат від простоїв обладнання підприємство може отримати суттєву фінансову вигоду. Річний чистий економічний ефект становить 840 тис. грн, що забезпечує рентабельність інвестицій на рівні 700%. Отже, інтеграція ЕАМ-системи в систему управління основними засобами підприємства є виправдною.

Таким чином, використання ЕАМ-системи на [] є доцільним і виправданим кроком у контексті підвищення ефективності управління необоротними активами. Запропоноване рішення дозволяє оптимізувати витрати, забезпечити надійну експлуатацію технічних засобів і закласти основу для подальшої цифрової трансформації управлінських процесів підприємства.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши нормативно-правове забезпечення обліку й амортизації, встановлено, що чинна законодавча база в Україні включає Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Податковий кодекс, а також національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, зокрема НП(С)БО 7 та НП(С)БО 8. Ці нормативні акти регламентують правила визнання, оцінки та амортизації основних засобів, але водночас потребують регулярного оновлення з урахуванням змін економічного середовища та міжнародних стандартів.

Описано способи нарахування амортизації та обґрунтовано вибір найдоцільнішого для підприємства. Серед існуючих методів — прямолінійний, виробничий, прискорений — підприємство

застосовує прямолінійний метод. Цей підхід забезпечує рівномірне списання вартості активу протягом усього строку експлуатації, є простим у розрахунках та зручним для планування. Обраний метод відповідає специфіці діяльності підприємства та забезпечує об'єктивне відображення витрат.

У процесі дослідження стану бухгалтерського обліку та аудиту зносу на підприємстві з'ясовано, що облік зносу ведеться відповідно до чинних нормативів і внутрішньої облікової політики. Бухгалтерська служба ТОВ коректно документує амортизаційні процеси, використовує відповідні рахунки та застосовує ефективну схему документообігу. Аудит забезпечує перевірку правильності нарахування зносу, достовірність фінансової інформації та дотримання принципів облікової політики.

Оцінка технічного стану, зношеності та ефективності використання основних засобів засвідчила, що підприємство здійснює планову модернізацію та заміну активів, що позитивно впливає на продуктивність. Проте виявлено потенціал для підвищення ефективності використання основних засобів за рахунок оптимізації їх завантаження, впровадження

системи моніторингу зносу та застосування аналітичних інструментів для оцінки рентабельності експлуатації обладнання.

KÖVETKEZTETÉSEK

A számvitel és az amortizáció jogszabályi biztosítottságának elemzése során megállapítást nyert, hogy Ukrajna hatályos jogszabályi kerete magában foglalja a „Számvitelről és pénzügyi beszámolásról” szóló törvényt, az Adókodeket, valamint a nemzeti számviteli (szabvány) előírásokat, különösen a 7-es és 8-as számú Nemzeti Számviteli Szabványokat (НП(С)БО 7 és НП(С)БО 8). Ezen normatív aktusok szabályozzák a tárgyi eszközök elismerésének, értékelésének és amortizációjának szabályait, ugyanakkor rendszeres frissítést igényelnek a gazdasági környezet változásainak és a nemzetközi standardoknak megfelelően.

Bemutatásra kerültek az amortizáció elszámolási módszerei, és indoklást nyert a vállalkozás számára legcélszerűbb módszer kiválasztása. A meglévő módszerek – a lineáris, a termelési és a gyorsított – közül a [] a lineáris módszert alkalmazza. Ez a megközelítés biztosítja az eszköz értékének egyenletes leírását annak teljes hasznos élettartama alatt, egyszerű a számítás szempontjából, és kényelmes a tervezéshez. A választott módszer megfelel a vállalkozás tevékenységi sajátosságainak, és objektív módon tükrözi a költségeket.

A vállalkozásnál végzett vizsgálat során megállapítást nyert, hogy az amortizáció számviteli nyilvántartása és ellenőrzése megfelel a hatályos előírásoknak és a belső számviteli politikának. A [] számviteli osztálya helyesen dokumentálja az amortizációs folyamatokat, megfelelő számlákat használ, és hatékony dokumentumforgalmi rendszert alkalmaz. Az ellenőrzés biztosítja az értékcsökkenés elszámolásának helyességét, a pénzügyi információk megbízhatóságát, valamint a számviteli politika elveinek betartását.

A tárgyi eszközök műszaki állapotának, elhasználódottságának és hatékony felhasználásának értékelése azt mutatta, hogy a vállalkozás tervszerűen végzi az eszközök korszerűsítését és cseréjét, ami pozitív hatással van a termelékenységre. Ugyanakkor megállapítást nyert, hogy lehetőség van a tárgyi eszközök hatékonyabb kihasználására a terhelés optimalizálása, az elhasználódás nyomon követésére

szolgáló rendszer bevezetése, valamint az eszközök használatának jövedelmezőségét értékelő elemző eszközök alkalmazása révén.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лишиленко О. Бухгалтерський облік: підручник. Київ: ЦНЛ, 2005. 632с
2. Бондар М.І., Бабіч В.В. Амортизація необоротних активів: облік та оподаткування. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2011. № 1(55). С. 33–34.2.
3. Гура Н.О. Економічний зміст амортизації основних засобів та проблеми її нарахування. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. 2010. Вип. 3(53). Ч. 1. С. 73–74.3.
4. Любар О.О. Амортизація: економічна сутність, особливості нарахування та відображення в бухгалтерському обліку. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. № 4. С. 117–131
5. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/2258-19>
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». 996-XIV у редакції від 03.09.2024. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Мінфіну від 27.04.2000 № 92. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ Мінфіну від 18.10.1999 № 242. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Мінфіну від 25.02.2000 № 39. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
10. Спіфанова І.Ю. Аудит: електронний практикум. Вінниця: ВНТУ, 2022. 144 с.
11. Задорожний М.З. Проблемні аспекти обліку амортизації необоротних активів. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. С. 16–18.

- 12.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник; МОН України. 5-те вид., доп. і перероб. К.: Алерта,2011. 976 с.
- 13.Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку: Наказ Мінфіну № 291 від 30.11.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.
- 14.Карпенко В., Вінниченко О., Петрикiва О. Фінансово-кредитна діяльність. 2021. № 1. С. 108–115.
- 15.Концева В., Бойко Н., Масалітіна В. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1067/1024>.
- 16.Кулинич М.Б., Фатенок-Ткачук А.О., Мельник К.П. Облік, аналіз, аудит і оподаткування. Луцьк: Вежа Друк, 2021. 136 с.
- 17.Павленко С.М. Управління необоротними активами на підприємстві: навч. посібник. Одеса: ОНУ, 2020.
- 18.Пономаренко І.І. Бухгалтерський облік необоротних активів: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2020.
- 19.Мельник Л.П. Облік і аудит основних засобів на підприємстві. Львів: ЛНУ, 2018.
- 20.Мартиненко О.В. Управління необоротними активами: навчальний посібник. Львів: ЛНУ, 2018.
- 21.Нікітін С.М. Облік основних засобів: навчальний посібник. Одеса: ОНУ, 2022.
- 22.Осауленко, О.Г. Методика аналізу зносу основних засобів у фінансовій звітності підприємства. Економічний простір, 2023. №5, с. 85–92.
- 23.Шевченко В.М. Аудит необоротних активів: методологія та практика. Київ: Центр учбової літератури, 2021. с.78-112
- 24.Мулик Т.О. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 288 с.

25. Муравський В., Костецький Я., Задорожний М. Financial and Credit Activity. 2022. № 5(46). С. 149–160.
26. Шульга С.В. Науковий вісник НАСОНА. 2019. № 3. С. 67–75.
27. Клименко О.П. Фінансовий облік необоротних активів: сучасні підходи. Київ: КНЕУ, 2021.
28. Бондар Ю.А., Пісарєва О.В. Науковий вісник Льотної академії. 2023. Вип. 8. С. 22–29.
29. Дем'янюк І.В. Проблеми економіки, менеджменту та сільської кооперації. Львів, 2017. С. 336–339.
30. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності. Львів: В-во Львівської політехніки, 2019. 320 с.
31. Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрмійчук Н.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 336 с.
32. Скиба Г.І., Цімошинська О.В., Беженар І.М. Економіка АПК. 2020. № 11. С. 74–79.
33. Офіційний сайт ТОВ «ХОХ-БЕРЕГ». URL: https://clarity-project.info/edr/20457014/yearly-finances?current_year=2024
34. ЕАМ-системи в промисловості. URL: <https://smart-eam.com/ua/news/chto-nuzhno-znat-o-eam-sisteme-proizvodstvennym-predpriyatijam>
35. Державний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Київ: Держспоживстандарт України, 2015. — 28 с.
36. Андрущенко В.І. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 416 с.
37. Бойко С.М. Управління фінансами підприємства: навчальний. Львів: Видавництво ЛНУ, 2022. 398 с.
38. Власенко О.В. Економічний аналіз: теорія і практика. Харків: ФОП Козак О.І., 2020. 352 с.
39. Гончаренко І.П. Основи бухгалтерського обліку: підручник. Київ: КНТ, 2021. 464 с.

- 40.Дорошенко В.В. Фінансовий облік і звітність підприємств: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2023. 376 с.
- 41.Козак Л.М. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Львів: Видавництво «Новий Світ-2000», 2020. 312 с.
- 42.Кузьменко П.В. Ризик-менеджмент у фінансовій діяльності підприємства. Одеса: Видавництво ОНУ, 2022. 280 с.

ДОДАТКИ

Додаток С. Фінансова звітність за 2024 рік

додаток С
до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Спрощена фінансова звітність»
(пункт 4 розділу 1)

Фінансова звітність малого підприємства

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
		20241231
Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	за ЄДРПОУ
Територія		за КАТОТТГ ¹
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	за КОПФГ
Вид економічної діяльності	Виробництво іншого одягу й аксесуарів	за КВЕД
Середня кількість працівників, осіб	351	14.19
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон	УКРАЇНА,	

1. Баланс на 31.12.2024 р.

Актив		Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000			
первісна вартість	1001	42.6	42.6	
накопичена амортизація	1002	(42.6)	(42.6)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби:	1010	14845.4	15294.6	
первісна вартість	1011	41452.2	45070.2	
знос	1012	(26606.8)	(29775.6)	
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції	1030			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	14845.4	15294.6	
II. Оборотні активи				
Запаси:	1100	3060.5	2363.4	
у тому числі готова продукція	1103			
Поточні біологічні активи	1110			
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	682.2	2184.3	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1017.5	795.0	
у тому числі з податку на прибуток	1136			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	389.3	501.9	
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	2700.4	2722.1	
Витрати майбутніх періодів	1170	79.8	68.7	
Інші оборотні активи	1190	140.3	134.3	
Усього за розділом II	1195	8070.0	8789.7	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	22915.4	24084.3	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	888.2	888.2
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12030.8	14260.5
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	12919.0	15148.7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	373.8	
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська зборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	5046.3	3506.5
розрахунками з бюджетом	1620	519.7	940.3
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	547.9	802.9
розрахунками з оплати праці	1630	2091.1	2885.9
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1417.6	800.0
Усього за розділом III	1695	9622.6	8935.6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	22915.4	24084.3

2. Звіт про фінансові результати

за 2024 р.

Форма N 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	116365.2	103281.9
Інші операційні доходи	2120	22597.0	15454.4
Інші доходи	2240	0.4	14.1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	138962.6	118750.4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(115803.5)	(98076.7)
Інші операційні витрати	2180	(13740.1)	(11802.1)
Інші витрати	2270	(6477.9)	(6140.1)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(136021.5)	(116018.9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	2941.1	2731.5
Податок на прибуток	2300	(711.4)	(587.4)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2229.7	2144.1

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

¹ Водифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Квитанція № 2

Платник податків:	(або місце з ЄДРПОУ або РНОКПП або серія та номер паспорта) ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ СПІЛЬНЕ (індивідуальна або колективна, пб/а, по батькові) (коротка назва/найменування (Є-код))										
Документ:	(або форми документа) 1-м, 2-м. Фінансова звітність малого підприємства (назва документа звітності) (м/з файлу) (дата документа) Рік, 2024 р. 2024 (назва звітного періоду) (звітний рік) на (тривалість періоду надання (для уточнення не зазначається))										
Підписи документа:	(зазначити місце в таблиці в таблиці відомостей про осіб, що мають право відпису): <table><tr><td>ПЕЧАТКА:</td><td>(або місце з ЄДРПОУ або РНОКПП або серія та номер паспорта)</td><td>(підприємство або організація, пб/а, по батькові)</td></tr><tr><td>Керівник або фізична особа – платник податку, або співробітник з прохвом підпису ПН:</td><td>(РНОКПП або серія та номер паспорта)</td><td>(підприємство, пб/а, по батькові)</td></tr><tr><td>бухгалтер:</td><td>(РНОКПП або серія та номер паспорта)</td><td>(підприємство, пб/а, по батькові)</td></tr></table>		ПЕЧАТКА:	(або місце з ЄДРПОУ або РНОКПП або серія та номер паспорта)	(підприємство або організація, пб/а, по батькові)	Керівник або фізична особа – платник податку, або співробітник з прохвом підпису ПН:	(РНОКПП або серія та номер паспорта)	(підприємство, пб/а, по батькові)	бухгалтер:	(РНОКПП або серія та номер паспорта)	(підприємство, пб/а, по батькові)
ПЕЧАТКА:	(або місце з ЄДРПОУ або РНОКПП або серія та номер паспорта)	(підприємство або організація, пб/а, по батькові)									
Керівник або фізична особа – платник податку, або співробітник з прохвом підпису ПН:	(РНОКПП або серія та номер паспорта)	(підприємство, пб/а, по батькові)									
бухгалтер:	(РНОКПП або серія та номер паспорта)	(підприємство, пб/а, по батькові)									
Результат обробки:	Документ доставлено до (дата отримання ДСЗ України) (дата отримання ДСЗ України) Звіт відповідає формату, визначеному Держстатом України. Кваліфіковані електронні підписи перевірено. Звіт прийнято для подальшої обробки. У випадку виявлення помилок при здійсненні обробки даних звіту в органах державної статистики та(або) необхідності надання уточнень Вам буде повідомлено додатково. Попередження: В адресній частині поля, яке передбачене для номеру телефону повинно містити дані або "x" (прочерк). 09.02.2025 14:46:35 (дата) (час) Реєстраційний №										
Виявлені помилки:	-										
Відправник:	Система електронного звітування органів державної статистики України (інформація про відправника)										

№	Показник	Формула	2023	2024	Зміна
1	Коефіцієнт загальної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	$8\,070 / 9\,623 = 0,84$	$8\,790 / 8\,929 = 0,98$	+0,14
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Оборотні активи – Запаси) / Поточні зобов'язання	$(8\,070 - 3\,061) / 9\,623 = 0,52$	$(8\,790 - 2\,383) / 8\,929 = 0,72$	+0,20
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти / Поточні зобов'язання	$2\,700 / 9\,623 = 0,28$	$2\,722 / 8\,929 = 0,30$	+0,02
4	Коеф. автономії (фінанс. незалежності)	Власний капітал / Всього пасивів	$12\,919 / 22\,915 = 0,56$	$15\,156 / 24\,084 = 0,63$	+0,07
5	Коефіцієнт фінансового ризику	Зобов'язання / Власний капітал	$9\,996 / 12\,919 = 0,77$	$8\,928 / 15\,156 = 0,59$	-0,18
6	Рентабельність продажу	Чистий прибуток / Дохід від реалізації	$2\,144 / 103\,282 = 2,08\%$	$2\,237 / 116\,365 = 1,92\%$	-0,16 п.п.
7	Рентабельність активів	Чистий прибуток / Активи	$2\,144 / 22\,915 = 9,36\%$	$2\,237 / 24\,084 = 9,29\%$	-0,07 п.п.
8	Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Власний капітал	$2\,144 / 12\,919 = 16,6\%$	$2\,237 / 15\,156 = 14,8\%$	-1,8 п.п.
9	Оборотність активів	Дохід / Всього активів	$103\,282 / 22\,915 = 4,51$	$116\,365 / 24\,084 = 4,83$	+0,32
10	Оборотність дебіторської заборгованості	Дохід / Дебіторська заборгованість	$103\,282 / 1\,710 = 60,4$	$116\,365 / 3\,481 = 33,4$	-27,0
11	Період погашення деб. заборгованості	365 / оборотність дебіторки	6 днів	11 днів	+5 днів
12	Оборотність запасів	Собівартість / Запаси	$98\,077 / 3\,061 = 32,0$	$115\,804 / 2\,383 = 48,6$	+16,6
13	Період обороту запасів	365 / оборотність запасів	11 днів	8 днів	-3 дні
14	Коефіцієнт зносу	Знос / Первісна вартість основних засобів	$26\,607 / 41\,452 = 0,64$	$29\,776 / 45\,070 = 0,66$	+0,02
15	Коефіцієнт придатності	(Первісна вартість – Знос) / Первісна вартість	$14\,845 / 41\,452 = 0,36$	$15\,295 / 45\,070 = 0,34$	-0,02
16	Фондовіддача	Дохід / Основні засоби	$103\,282 / 14\,845 = 6,96$	$116\,365 / 15\,295 = 7,61$	+0,65

17	Фондомісткість	Основні засоби / Дохід	$14\,845 / 103\,282 = 0,144$	$15\,295 / 116\,365 = 0,131$	-0,013
18	Питома вага оборотних активів	Оборотні активи / Баланс	$8\,070 / 22\,915 = 35,2\%$	$8\,790 / 24\,084 = 36,5\%$	+1,3 п.п.
19	Питома вага необоротних активів	Необоротні активи / Баланс	$14\,845 / 22\,915 = 64,8\%$	$15\,295 / 24\,084 = 63,5\%$	-1,3 п.п.
20	Питома вага зобов'язань	Зобов'язання / Баланс	$9\,997 / 22\,915 = 43,7\%$	$8\,929 / 24\,084 = 37,1\%$	-6,6 п.п.
21	Рівень самофінансування	Власний капітал / Фінансовий результат до оподаткування	$12\,919 / 2\,732 = 4,73$	$15\,156 / 2\,948 = 5,14$	+0,41
22	Валова рентабельність	(Дохід – Собівартість) / Дохід	$(103\,282 - 98\,077) / 103\,282 = 5,04\%$	0,48%	–
23	ЕВІТ (операційний прибуток)	Дохід – Операційні витрати	$103\,282 - 109\,879 = -6\,597$	–	–
24	ЕВІТДА	ЕВІТ + амортизація	$-6\,597 + \sim 3\,200 = -3\,397$	~–	~
25	Ділова активність	Дохід / Власний капітал	$103\,282 / 12\,919 = 7,99$	$116\,365 / 15\,156 = 7,67$	-0,32
26	Фінансова стабільність	Власний капітал / Зобов'язання	$12\,919 / 9\,997 = 1,29$	$15\,156 / 8\,929 = 1,70$	+0,41
27	Частка довгострокових зобов'язань	Довгострокові зоб. / Баланс	$374 / 22\,915 = 1,6\%$	0%	-1,6 п.п.
28	Рентабельність витрат	Чистий прибуток / Витрати	$2\,144 / 116\,019 = 1,85\%$	$2\,237 / 136\,015 = 1,64\%$	-0,21 п.п.
29	Коефіцієнт ефективності витрат	Дохід / Витрати	$103\,282 / 116\,019 = 0,89$	$116\,365 / 136\,015 = 0,86$	-0,03
30	Ефективність використання капіталу	Дохід / (Власний капітал + Зобов'язання)	$103\,282 / (12\,919 + 9\,997) = 4,43$	$116\,365 / (15\,156 + 8\,929) = 4,79$	+0,36
31	Коефіцієнт покриття (%)	(Оборотні активи / Поточні зобов'язання) $\times 100$	$(8\,070 / 9\,623) \times 100 = 83,87\%$	$(8\,790 / 8\,929) \times 100 = 98,45\%$	+14,58 п.п.
32	Частка грошових коштів в активах	Грошові кошти / Всього активів	$2\,700 / 22\,915 = 11,79\%$	$2\,722 / 24\,084 = 11,30\%$	-0,49 п.п.

33	Коефіцієнт дебіторської заборгованості	Дебіторка / Оборотні активи	$2\,089 / 8\,070 = 25,89\%$	$3\,481 / 8\,790 = 39,61\%$	+13,72 п.п.
34	Коефіцієнт накопичення прибутку	Нерозподілений прибуток / Чистий прибуток	$12\,031 / 2\,144 = 5,61$	$14\,267 / 2\,237 = 6,38$	+0,77
35	Рентабельність операційної діяльності	Операційний прибуток / Дохід	$(2\,948 + 711) / 116\,365 = 3\,659 / 116\,365 = 3,14\%$	3,14%	—
36	Оборотність кредиторської заборгованості	Собівартість / Кредиторка	$98\,077 / 9\,623 = 10,19$	$115\,804 / 8\,929 = 12,97$	+2,78
37	Середній строк погашення кредиторки	365 / Оборотність кредиторки	$365 / 10,19 = 36$ днів	$365 / 12,97 = 28$ днів	–8 днів
38	Питома вага основних засобів в активах	Основні засоби / Всього активів	$14\,845 / 22\,915 = 64,78\%$	$15\,295 / 24\,084 = 63,50\%$	–1,28 п.п.
39	Рентабельність продукції	(Дохід – Собівартість) / Собівартість	$(103\,282 - 98\,077) / 98\,077 = 5,31\%$	$(116\,365 - 115\,804) / 115\,804 = 0,48\%$	–4,83 п.п.
40	Коефіцієнт капіталізації	Зобов'язання / Власний капітал	$9\,997 / 12\,919 = 0,77$	$8\,929 / 15\,156 = 0,59$	–0,18
41	Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	(Власний капітал – Нематеріальні активи) / Активи	$(12\,919 - 43) / 22\,915 = 0,56$	$(15\,156 - 43) / 24\,084 = 0,63$	+0,07
42	Питома вага грошових коштів в оборотних активах	Грошові кошти / Оборотні активи	$2\,700 / 8\,070 = 33,45\%$	$2\,722 / 8\,790 = 30,96\%$	–2,49 п.п.
43	Питома вага дебіторки в активах	Дебіторська заборгованість / Активи	$2\,089 / 22\,915 = 9,12\%$	$3\,481 / 24\,084 = 14,45\%$	+5,33 п.п.
44	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Дохід / Власний капітал	$103\,282 / 12\,919 = 7,99$	$116\,365 / 15\,156 = 7,67$	–0,32
45	Фінансова рентабельність активів до оподаткування	Фін. результат до оподатк. / Активи	$2\,732 / 22\,915 = 11,92\%$	$2\,948 / 24\,084 = 12,24\%$	+0,32 п.п.
46	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	(Власний капітал – Необоротні активи) / Власний капітал	$(12\,919 - 14\,845) / 12\,919 = -0,15$	$(15\,156 - 15\,295) / 15\,156 = -0,01$	+0,14
47	Рентабельність витрат на оплату праці	Чистий прибуток / Фонд оплати праці	$2\,144 / 2\,091 = 1,03$	$2\,237 / 2\,886 = 0,78$	–0,25
48	Рентабельність за операційною діяльністю (по витратах)	Операційний прибуток / Опер. витрати	$2\,948 / 136\,015 = 2,17\%$	2,17%	

Додаток 3. Наказ про облікову політику

НАКАЗ №

02 січня 2023 р.

« Про облікову політику

Керуючись Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996-XIV, затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО), інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом
і метою забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності, -

НАКАЗУЮ :

1. Затвердити **Положення про облікову політику** (додається) та ввести його в дію з 02 січня 2023 року.
2. Загальний контроль за виконанням цього Наказу залишаю за собою.

Директор

Положення про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку

Керуючись Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996-XIV (далі - Закон про бухоблік), затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО), інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом, та з метою забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності на (далі за текстом - „Товариство“) застосовуються наступні положення.

1. Організація бухгалтерського обліку

1.1. На забезпечення виконання пункту 4 статті 8 Закону про бухоблік встановити з 05 червня 2020 року У Товаристві форму організації бухгалтерського обліку:

1.1.1 Бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерською службою товариства (далі за текстом –«Бухгалтерія»).

1.2. Бухгалтерська служба забезпечує дотримання вимог, передбачених Законом про бухоблік, зокрема п.7 ст.8, та іншими законодавчими та нормативними документами з питань організації і ведення бухгалтерського та податкового обліку.

1.3. Відповідальність за ведення податкового обліку, правильність і своєчасність складання і подання податкової звітності несе бухгалтерська служба Товариства згідно з чинним законодавством.

1.4. Обов'язок ведення управлінського обліку та складання управлінської звітності У Товаристві покладатиметься на бухгалтерську службу товариства.

2. Повноваження на підпис документів

2.1. Право першого підпису на банківських розрахунково-платіжних документах надається директору товариства.

2.2. У Товаристві дозволяється використовувати факсимільний підпис директора тільки на наступних документах:

- рахунках, виписаних Товариством на оплату;
- актах-приймання передачі, актах виконаних робіт, додатках і доповненнях, що підписуються Товариством з клієнтами на виконання зобов'язань по укладених договорах;
- видаткових накладних на відпуск товарів/послуг;
- актах списання ТМЦ та актах приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, за виключенням основних засобів першої групи;
- посвідченнях на відрядження;
- внутрішніх наказах, інструкціях по товариству.

Перед проставленням факсиміле на вказаних документах розпорядник факсимільного підпису повинен впевнитися, що відтиснення факсимільного підпису відображає підпис директора, крім того, в лівому або правому нижньому кутку вказує свою посаду, прізвище і ставить підпис. На рахунках та посвідченнях на відрядження зазначати посаду, прізвище та ставити підпис розпоряднику факсимільного підпису не потрібно.

Порядок використання факсиміле регулюється „Інструкцією про порядок використання У Товаристві факсимільного підпису директора при оформленні первинних та інших документів“.

3. Документообіг

3.1. Документообіг Товариства регулюється відповідними організаційно-розпорядчими документами, виданими посадовими особами у межах наданих їм повноважень. До таких документів відносяться, зокрема (але не виключно):

- про делегування повноважень на право підпису документів;
- про бухгалтерську службу;
- про проведення інвентаризації та створення постійної та робочих інвентаризаційних комісій;
- про маркетингову та збутову політику;
- про закріплення водіїв за транспортними засобами та порядок контролю за їх ротациєю;
- про перелік посад, які мають право користуватися корпоративним мобільним зв'язком та встановлення лімітів користування послугами мобільного зв'язку;
- про розмір встановленого ліміту каси на підприємстві, його структурних підрозділах, філіях та представництвах;
- про порядок архівування документів, тощо.

3.2. Перелік посадових осіб, яким доручено отримувати і видавати матеріальні цінності встановлюється виключно Наказом директора.

4. Електронний документообіг

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій, є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

Первинні та зведені облікові документи можуть бути створені в паперовій або електронній формі, і мають містити реквізити, передбачені ст.9 Закону «Про бухгалтерський облік». Первинні документи підлягають обов'язковій перевірки працівниками відділу бухгалтерії за формою і змістом (в межах компетенції).

Створені відповідно до Законодавства електронні документи та документи в паперовій формі мають однакову юридичну силу. Юридична сила електронного документа не може бути заперечена виключно через те, що він має електронну форму.

Електронні документи складаються із дотриманням законодавства про електронні документи та електронний документообіг та законодавства у сфері електронного (кваліфікованого) цифрового підпису.

Для відображення відомостей про господарські операції Товариства може використовувати самостійно розроблені форми первинних документів. Такі форми повинні відображати специфіку відповідних господарських операцій та бути складені відповідно згідно з вимогами статті 9 ЗУ «Про бухгалтерський облік».

Відповідальність за своєчасність складання первинних документів та достовірність відображення у таких документах даних несуть особи, які склали та підписали такі первинні документи.

У тексті та цифрових даних первинних документів, облікових реєстрів і звітів підчистки і необумовлені виправлення не допускаються. Помилки в первинних документах, облікових реєстрах і звітах, що створені ручним способом, виправляються коректурним способом, тобто неправильний текст або цифри закреслюються, і над закресленим надписується правильний текст або цифри. Закреслення здійснюється однією рискою так, щоб можна було прочитати виправлене. Виправлення помилки повинно бути обумовлено написом «виправлено» та підтверджено підписами осіб, що підписали цей документ, із зазначенням дати виправлення.

Документообіг та/або регламентування окремих господарських операцій Товариства регулюється відповідними організаційно-розпорядчими документами, виданими посадовими особами у межах наданих їм повноважень.

розрахунків, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. N 879.

2. Склад постійно діючої інвентаризаційної комісії встановлюється Наказом директора.

6.3. Проводити інвентаризацію активів і зобов'язань щороку перед складанням річної фінансової звітності станом на 01 грудня року, за який складається фінансова звітність.

6.4. Інвентаризацію основних засобів здійснювати 1 раз на 2 роки.

6.5. Проводити раптову інвентаризацію каси не рідше одного разу на рік.

6.6. У всіх інших випадках об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником чи власниками Товариства на підставі чинного законодавства.

7. Оцінка

7.1. Створити оціночну комісію для проведення приймання, списання, оцінки активів і зобов'язань. Склад оціночної комісії встановлюється у додатках до цього Положення.

7.2. Залучати у разі необхідності для проведення оцінки окремих об'єктів активів спеціалізовані оціночні фірми.

8. Податковий облік

8.1. Вести податковий облік та подавати податкову звітність згідно із законодавством України.

8.2. Накопичення даних про витрати і доходи для цілей обчислення оподаткованого прибутку здійснюється у бухгалтерській програмі на підставі первинних облікових документів, що фіксують здійснення господарських операцій, відповідно до Податкового Кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами та доповненнями).

9. Управлінський облік

9.1. Система і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій розробляються особою, відповідальною за контроль бухгалтерської служби та можуть змінюватися в оперативному режимі у залежності від потреб користувачів цієї звітності.

10. Бухгалтерський облік

10.1. Вести бухгалтерський облік у Товаристві згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996-XIV (далі - Закон про бухоблік), та затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО).

10.2. Облікова політика Товариства будується з використанням наступних принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності:

- автономність;
- обачність (обережність);
- повне висвітлення (відображення);
- послідовність;
- безперервність;
- нарахування і відповідність доходів і витрат;
- превалювання (превага) сутності над формою;
- історична (фактична) собівартість;
- єдиний грошовий вимірник;
- періодичність.

10.3. Облікову політику застосовувати таким чином, щоб фінансові звіти повністю узгоджувались з вимогами Закону про бухоблік та кожного конкретного П(С)БО.

Застосовувати перед усім ті підходи та методи для ведення бухгалтерського обліку і надання інформації в фінансових звітах, які передбачені П(С)БО і найбільш адаптовані до діяльності Товариства.

10.4. Згідно з П(С)БО 1 ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів (крім Звіту про рух грошових коштів) проводити згідно принципу нарахування так, щоб результати операцій та інших подій відображались в облікових регістрах і фінансових звітах тоді, коли вони мали місце, а не тоді, коли Товариство отримує чи сплачує кошти.

10.5. Доходи в Звіті про прибутки та збитки відображати в тому періоді, коли вони були зароблені, а витрати - на основі відповідності цим доходам, що забезпечить визначення фінансового результату звітного періоду співставленням доходів звітного періоду з витратами, здійсненими для отримання цих доходів.

10.6. При складанні фінансових звітів визначити величину суттєвості статті в розмірі 1 тис. грн.

10.7. Використовувати у Товаристві автоматизовану форму ведення обліку із застосуванням бухгалтерської програми „1С:Бухгалтерія”.

11. Основні засоби

11.1. Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби класифікувати за такими групами:

1. Основні засоби

- 1.1. Земельні ділянки.
- 1.2. Капітальні витрати на поліпшення земель.
- 1.3. Будинки, споруди та передавальні пристрої.
- 1.4. Машини та обладнання.
- 1.5. Транспортні засоби.
- 1.6. Інструменти, прилади, інвентар (меблі).
- 1.7. Тварини.
- 1.8. Багаторічні насадження.
- 1.9. Інші основні засоби.

2. Інші необоротні матеріальні активи

- 2.1. Бібліотечні фонди.
- 2.2. Малоцінні необоротні матеріальні активи (МНМА).
- 2.3. Тимчасові (нетитульні) споруди.
- 2.4. Природні ресурси.
- 2.5. Інвентарна тара.
- 2.6. Предмети прокату.
- 2.7. Інші необоротні матеріальні активи.

3. Незавершені капітальні інвестиції

11.2. До основних засобів відносити матеріальні активи, які Товариство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) та вартість яких перевищує **20000,00 (двадцять тисяч) гривень**.

11.3. До складу малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) відносити матеріальні цінності, що призначаються для використання у господарській діяльності протягом періоду, який більше одного року з дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей, та вартість яких не перевищує **20000,00 (двадцять тисяч) гривень**.

11.4. Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує імовірність того, що Товариство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена.

11.5. Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс Товариства за первісною вартістю. Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів.

11.6. Амортизація основних засобів та інших необоротних матеріальних активів здійснюється **прямолінійним методом** із застосуванням строків, встановлених для кожного об'єкта основних засобів, зокрема:

- будівлі – 20 років;
- машини та обладнання – 5 років
- транспортні засоби - 5 років;
- комп'ютерне обладнання - 2 роки;
- інструменти, прилади та інвентар — 4 роки;
- меблі - 4 роки;
- інші необоротні матеріальні активи (крім бібліотечних фондів і МНМА)- 12 років.

11.7. **Ліквідаційну вартість** об'єктів основних засобів не розраховувати і з метою амортизації прийняти рівною нулю.

11.8. Амортизація **малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА)** і бібліотечних фондів нараховується в першому місяці використання об'єкта у розмірі **100 відсотків** його вартості.

11.9. Товариство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

11.10. Переоцінка основних засобів тієї групи, об'єкти якої вже зазнали переоцінки, надалі має проводитися з такою регулярністю, щоб їх залишкова вартість на дату балансу суттєво не відрізнялася від справедливої вартості.

11.11. Якщо у первинних документах, якими оформлюється придбання (виготовлення) основних засобів чи введення їх в експлуатацію безпосередньо не зазначається мета використання основного засобу (виробниче чи невиробниче використання), вважати, що основний засіб призначається для **виробничого використання**.

11.12. У протилежному разі, якщо основний засіб призначається для **невиробничого використання**, про це **обов'язково** повинно бути зазначено у первинних документах, якими оформлюється придбання, виготовлення чи введення в експлуатацію таких невиробничих основних засобів.

12. Нематеріальні активи

12.1 Облік нематеріальних активів вести по кожному об'єкту нематеріальних активів.

12.2 Нематеріальні активи класифікувати за такими групами:

1. Права користування майном
2. Права на знаки для товарів і послуг
3. Права на об'єкти промислової власності
4. Авторські та суміжні з ними права
5. Інші нематеріальні активи

12.3 Придбаний або отриманий нематеріальний актив відображати в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

12.4 Нематеріальний актив, отриманий в результаті розробки, слід відображати в балансі за умов, якщо Товариство має:

- намір, технічну можливість та ресурси для доведення нематеріального активу до стану, у якому він придатний для реалізації або використання;
- можливість отримання майбутніх економічних вигод від реалізації або використання нематеріального активу;
- інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

12.5 Якщо нематеріальний актив не відповідає вказаним критеріям визнання, то витрати, пов'язані з його придбанням чи створенням, визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені, без визнання таких витрат у майбутньому нематеріальним активом.

12.6 Не визнаються активом, а підлягають відображенню у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені:

- витрати на дослідження;
- витрати на підготовку і перепідготовку кадрів;
- витрати на рекламу та просування продукції на ринку;
- витрати на створення, реорганізацію та переміщення Товариства або його частини;
- витрати на підвищення ділової репутації Товариства, вартість видань і витрати на створення торгових марок (товарних знаків).

12.7 Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс Товариства за первісною вартістю.

12.8 Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється протягом строку їх корисного використання, який встановлюється при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), але не більше 20 років. **Строк** корисного використання встановлюється **окремо для кожного нематеріального активу**.

12.9 При визначенні строку корисного використання об'єкта нематеріальних активів слід урахувати:

- строки корисного використання подібних активів;
- моральний знос, що передбачається;
- правові або інші подібні обмеження щодо строків його використання та інші фактори.

12.10 Амортизація нематеріального активу нараховується із застосуванням прямолінійного методу.

12.11 Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому нематеріальний актив став придатним для використання. Суму нарахованої амортизації Товариства відображають збільшенням суми витрат Товариства і накопиченої амортизації нематеріальних активів.

12.12 Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття нематеріального активу.

12.13 Термін корисного використання нематеріального активу та метод його амортизації переглядаються в кінці звітного року, якщо в наступному періоді очікуються зміни строку корисного використання активу або зміни умов отримання майбутніх економічних вигод.

12.13 Амортизація нематеріального активу нараховується, виходячи з нового методу нарахування амортизації і строку використання, починаючи з місяця, наступного за місяцем змін.

13. Запаси

13.1 Одиницею бухгалтерського обліку запасів визнавати їх найменування.

13.2 Запаси визнавати активом, якщо існує імовірність того, що Товариство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена.

13.3 Первісну вартість запасів, придбаних за плату визначати по собівартості запасів згідно з П(С)БО 9.

13.4 Первісну вартість запасів, виготовлених власними силами Товариства, визначати згідно з П(С)БО 16.

13.5 Запаси відображати в бухгалтерському обліку по первісній вартості.

13.6 При відпуску запасів у виробництво, продажу чи іншому вибутті їх оцінку здійснювати по методу ФІФО.

13.7 Запаси, які не приносять підприємству економічних вигод в майбутньому, визнавати неліквідними і списувати в бухоблік, а при складанні фінансової звітності не відображати в балансі, а враховувати на окремому субрахунку позабалансового рахунку 07.

13.8 Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що передані в експлуатацію, виключається зі складу активів (списується з балансу із нарахуванням зносу в розмірі 100% при передачі їх в експлуатацію) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації і відповідними матеріально-відповідальними

особами протягом строку їх фактичного використання (до моменту їх повної ліквідації, списання з балансу). Малоцінні і швидкозношувані предмети вартістю до 100 грн. за одиницю при передачі їх в експлуатацію за балансом не враховуються (окрім приладів обліку та спеодягу).

13.9 Запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

13.10 Сума транспортно-заготівельних витрат, що узагальнюється на окремому субрахунку — "Транспортно-заготівельні витрати" щомісячно розподіляється між сумою залишку запасів на кінець звітного місяця і сумою запасів, що вибули (використані, реалізовані, безоплатно передані тощо) за звітний місяць, у порядку, передбаченому П(С)БО 9.

14. Дебіторська заборгованість

14.1. Дебіторську заборгованість визнавати активом, якщо існує ймовірність отримання Товариством майбутніх економічних вигод і її можливо достовірно визначити. В балансі дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, визнавати по чистій вартості, що дорівнює сумі дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів.

14.2. Величина сумнівних боргів визначається, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати або на основі класифікації дебіторської заборгованості.

14.3. Визначена на основі класифікації дебіторської заборгованості величина сумнівних боргів на дату балансу становить залишок резерву сумнівних боргів на ту саму дату.

14.4. Залишок резерву сумнівних боргів на дату балансу не може бути більшим, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату.

14.5. Класифікація дебіторської заборгованості здійснюється групуванням дебіторської заборгованості за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи. Коефіцієнт сумнівності встановлюється Товариством, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за попередні звітні періоди. Коефіцієнт сумнівності, як правило, зростає зі збільшенням строків непогашення дебіторської заборгованості. Величина резерву сумнівних боргів визначається як сума добутків поточної дебіторської заборгованості відповідної групи та коефіцієнта сумнівності відповідної групи.

14.6. Нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображається у звіті про фінансові результати у складі інших операційних витрат.

14.7. Виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська заборгованість списується з активів на інші операційні витрати. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів.

14.8. Поточна дебіторська заборгованість, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено, у разі визнання її безнадійною списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат.

14.9. Частина довгострокової дебіторської заборгованості, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, відображається на ту саму дату в складі поточної дебіторської заборгованості.

14.10. Довгострокова дебіторська заборгованість, на яку нараховуються проценти, відображається в балансі за їхньою теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від виду заборгованості та умов її погашення.

15. Зобов'язання

15.1. Зобов'язання (обов'язок чи відповідальність діяти певним чином) визнавати лише тоді, коли актив отриманий, або коли Товариство має безвідмовну угоду придбати актив.

15.2. Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо

на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

15.3. Зобов'язання, на яке нараховуються відсотки та яке підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, слід розглядати як довгострокове зобов'язання, якщо первісний термін погашення був більше ніж дванадцять місяців та до затвердження фінансової звітності існує угода про переоформлення цього зобов'язання на довгострокове.

- Довгострокове зобов'язання за кредитною угодою (якщо угода передбачає погашення зобов'язання на вимогу кредитора (позикодавця) у разі порушення певних умов, пов'язаних з фінансовим станом позичальника), умови якої порушені, вважається довгостроковим, якщо:

- позикодавець до затвердження фінансової звітності погодився не вимагати погашення зобов'язання внаслідок порушення;

- не очікується виникнення подальших порушень кредитної угоди протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

15.4. Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання.

15.5. Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення.

15.6. Створити у Товаристві **забезпечення (резерви)** на оплату майбутніх відпусток працівників; забезпечення на додаткове пенсійне забезпечення, на виконання гарантійних зобов'язань, на реструктуризацію, на виконання зобов'язань за обтяжливими контрактами не створювати.

16. Інші активи та зобов'язання

16.1. До «Витрат майбутніх періодів» відносити раніше сплачену орендну плату, суми за підписку періодичних видань, раніше сплачені рекламні послуги та суми страхових платежів, вартість торгових патентів, вартість строкових ліцензій та інших спеціальних дозволів, а також всі інші витрати, що стосуються наступного облікового періоду.

16.2. До складу «Доходів майбутніх періодів» включати суми доходів, нарахованих на протязі поточного чи попередніх звітних періодів, які будуть визначені в наступних звітних періодах.

16.3. **Оцінку ступеня завершеності операцій з надання послуг** (виконання робіт) здійснювати шляхом **вивчення виконаної роботи**, при цьому в бухгалтерському обліку доходи відображати у звітному періоді підписання акта про надані послуги (виконані роботи).

16.4. Товари, передані на комісію, не вважати реалізованими при передачі комісіонеру, тому ці операції не вважати доходами.

1.56. Класифікацію затрат на виробництво проводити згідно з П(С)БО 16. Витрати не пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються в собівартість реалізованої продукції, є витратами звітного періоду. Класифікацію адміністративних витрат і витрат на збут здійснювати згідно з П(С)БО 16.

16.6. По кожному контрагенту вести облік у розрізі договорів (рахунків).

16.7. Оцінку активів або зобов'язань в операціях з пов'язаними сторонами Товариство проводить по методу балансової вартості.

16.8. У проміжній фінансовій звітності відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання не відображувати. Тимчасові різниці з податку на прибуток відображувати тільки в річній фінансовій звітності.

16.9. Нарахування податку на прибуток у фінансовій звітності відображувати у тому періоді, за який складається фінансова звітність.

16.10. Подавати фінансову звітність за формами і в терміни, передбачені П(С)БО та постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. N 419.

16.11. Використовувати у Товаристві форми і системи оплати праці відповідно до умов, передбачених відповідними положеннями та колективним договором Товариства.

16.12. Використовувати у Товаристві передбачені діючими законодавчими актами граничні норми добоових на службові відрядження, граничну величину розрахунків готівкою, терміни подачі звіту про використання коштів, тощо.

16.13. Встановити тривалість операційного циклу - до підписання актів виконаних робіт, але не більше одного календарного року.

17. Заклучні положення

16.1. Загальний контроль за виконанням вимог Положення залишаю за собою.

17.2. Безпосередній контроль за виконанням вимог Положення покладається на

17.3. У випадку зміни норм чинного законодавства щодо питань, які передбачені

Положенням, перевагу мають норми законодавства. У такому разі у Положення повинні бути внесені відповідні зміни.

17.4. Внесення змін до даного Положення у зв'язку із зміною законодавства чи вступом у дію нових П(С)БО здійснюється шляхом викладення Положення у новій редакції та затвердження Наказом по Товариству.

Директор

ПОГОДЖЕНО:

АНОТАЦІЯ

ЗЕНИЧ КРИСТИНА ІВАНІВНА . Бухгалтерський облік, аналіз та аудит зносу необоротних активів на підприємстві. Кваліфікаційна робота за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, м. Берегове, 2025 рік.

Робота обсягом 76 сторінок містить 13 таблиць, 5 рисунків, 6 формул, 8 діаграм та 31 джерело.

Ключові слова: необоротні активи, знецінення, амортизація, облік, аналіз, аудит, ефективність.

Метою дослідження є аналіз теоретичних і практичних аспектів обліку, аналізу та аудиту знецінення необоротних активів, а також розробка пропозицій щодо підвищення ефективності їх використання.

У роботі вивчено нормативну базу, методи амортизації, практику підприємства . Установлено, що облік відповідає вимогам законодавства, але потребує вдосконалення щодо автоматизації, термінів експлуатації та контролю за активами. Запропоновано конкретні напрями поліпшення.

ANNOTÁCIÓ

ZENICS KRISZTINA. A befektetett eszközök értékcsökkenésének elszámolása, elemzése, auditálása a vállalkozásnál. Szakdolgozat a 071 „Számvitel és adóügy” alapszakon. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász, 2025.

A dolgozat 76 oldalas, 13 táblázatot, 5 ábrát, 6 képletet, 8 diagramot és 31 irodalmi forrást tartalmaz.

Kulcsszavak: befektetett eszközök, értékcsökkenés, amortizáció, számvitel, elemzés, audit, hatékonyság.

A kutatás célja az értékcsökkenés számviteli, elemzési és auditálási kérdéseinek feltárása, valamint javaslatok kidolgozása a befektetett eszközök hatékonyabb kihasználására.

A dolgozat elemzi az értékcsökkenés elméleti alapjait, a jogszabályi környezetet, az amortizációs módszereket, és bemutatja egy konkrét vállalkozás – a [REDACTED] – gyakorlatát. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy bár a cég megfelel a jogszabályi követelményeknek, fejlesztések szükségesek az automatizálás, az élettartam-optimalizálás és az eszközkezelés terén. Konkrét javaslatok születtek a belső kontroll és az értékcsökkenés elszámolásának javítására.

ANNOTATION

ZENYCH KRYSTYNA. Accounting, Analysis, and Audit of Depreciation of Non-Current Assets at the Enterprise. Qualification thesis in specialty 071 “Accounting and Taxation.” Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College, Berehove, 2025.

The thesis comprises 76 pages, includes 13 tables, 5 figures, 6 formulas, 8 charts, and 31 references.

Keywords: non-current assets, depreciation, amortization, accounting, analysis, audit, efficiency.

The aim of the thesis is to explore theoretical and practical aspects of accounting, analysis, and auditing of asset depreciation, and to develop recommendations for improving the efficiency of asset use.

The study examines legislation, depreciation methods, and the case of

It concludes that while the enterprise complies with current laws, improvements are needed in automation, useful life assessment, and asset monitoring. Specific recommendations are provided for better accounting and internal control.

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Hungarian College of Higher Education Ferenc Rakoczi II Transcarpathian

Заголовок

Zenics Krisztina_ellenőrzésre

Автор

Науковий керівник / Експерт

Зенич Крістіна ІванівнаГабор Потокі

підрозділ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

6.14%

6.14%

КП 1

2.65%

2.65%

КЦ

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

11473

Кількість слів

96849

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	Б	2
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	␣	1
Білі знаки	Б	0
Парафрази (SmartMarks)	a	30

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://www.myuniversity.ru/%D0%91%D1%83%D1%85%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%83%D1%87%D1%91%D1%82_%D0%B8_%D0%B0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%90%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82_%D0%B7%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%83_%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86_%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%B7%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B2/326880_2903370_%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B01.html	63 0.55 %